

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta aplikovaných věd
Katedra matematiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Finanční analýza a ukazatele v různých účetních systémech

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím citovaných pramenů.

V Plzni dne 13. června 2013

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala všem, kteří mi s prací přímo i nepřímo pomohli, protože bez nich by tato bakalářská práce nevznikla. Především bych chtěla poděkovat vedoucímu práce Ing. Zdeňku Hanzalovi za pomoc, odborné rady a věcné připomínky při zpracování této práce.

Originál zadání!

Abstrakt:

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Práce se zabývá porovnáním odlišností českých účetních standardů ČÚS, mezinárodních účetních standardů IFRS a amerických účetních standardů US GAAP, a to hlavně ve vztahu k finanční analýze. V první části jsou popsány tyto systémy účtování. V další části jsou na základě rozdílů jednotlivých systémů rozebrány odlišnosti ve vztahu k finanční analýze. V závěru je navržena transformace výstupů finančních, ročních výkazů dle jednotlivých systémů tak, aby se výstupy finanční analýzy shodovaly.

Klíčová slova: finanční analýza, poměrové ukazatele, české účetní standardy ČÚS, mezinárodní účetní standardy IFRS, americké účetní standardy US GAAP.

Abstract:

Financial analysis and indicators in the different accounting systems

The thesis deals with the Czech Accounting Standards in compare to International Financial Reporting Standards and Generally Accepted Accounting Principles, mainly in relation to financial analysis. The first part describes this accounting systems. On the basis of that the next part are discussed differences in relation to the financial analysis. In conclusion, there is proposed transformation of financial outputs, annual reports according to individual systems so that the outputs of financial are equal.

Key words: financial analysis, financial ratios, Czech Accounting Standards, Internation Financial Reporting Standards, Generally Accepted Accounting Principles.

OBSAH

1	ÚVOD.....	8
2	Finanční analýza.....	9
2.1	Přehled metod technické finanční analýzy	9
2.2	Typy hospodářských výsledků používané ve finančních analýzách.....	10
2.3	Horizontální analýza (analýza trendu).....	12
2.4	Vertikální analýza	12
3	Soubory ukazatelů finančního zdraví podniku.....	13
3.1	Poměrové ukazatele.....	13
3.1.1	Ukazatele likvidity (platební schopnosti).....	14
3.1.2	Ukazatele zadluženosti (řízení dluhu)	17
3.1.3	Ukazatele řízení aktiv [Asset management]	20
3.1.4	Ukazatele rentability [Profitability ratios]	23
3.1.5	Ukazatele tržní hodnoty [Market value ratios]	29
4	Český, evropský a americký účetní systém	33
4.1	Charakteristika českých účetních standardů	33
4.1.1	České účetní standardy pro podnikatele	34
4.1.2	Rozvaha	35
4.1.3	Výsledovka	36
4.2	Charakteristika evropských účetních standardů.....	36
4.2.1	Koncepční rámec IFRS.....	37
4.2.2	Rozvaha	38
4.2.3	Výsledovka	38
4.2.4	Komentář k výkazům	39
4.3	Charakteristika amerických účetních standardů	39
4.3.1	Rozvaha	41
4.3.2	Výsledovka	41
5	Odlišnosti jednotlivých účetních systémů	42
5.1	Odlišnosti ve vztahu k finanční analýze	43
5.1.1	Rozdíly v některých položkách poměrových ukazatelů.....	43
6	Návrh transformace	56
6.1	Návrh transformace českých účtů z účtové osnovy pro podnikatele do US GAAP a IFRS	56

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

6.1.1	Převod rozvahových účtů	56
6.1.2	Převod výsledkových účtů	62
6.2	Transformace pro účely poměrových ukazatelů	63
6.2.1	Účtování o finančním leasingu podle ČÚS, US GAAP a IFRS	64
6.2.2	Účtování změny stavu vnitropodnikových zásob	65
7	Závěr	68
8	Seznam zkratk	69
9	Seznam tabulek	71
10	Přílohy	72
11	Použité zdroje a literatura	86

1 ÚVOD

V posledních letech se projevuje snaha o sjednocování účetních systémů, nejen v evropském, ale i v celosvětovém měřítku. Tato snaha o sjednocování nemíjí ani Českou republiku, respektive subjekty, kterých se účetnictví týká. V Evropě se používá výkaznictví podle IFRS (International Financial Reporting Standards)¹, mimo Evropu je uznáván prozatím pouze systém US GAAP (United States Generally Accepted Accounting Principles). Oba tyto systémy jsou si podobné, proto je snaha o konvergenci jejich koncepčních rámců.

Subjekty v České republice nemají povinnost (pokud firma nebo její mateřská společnost není kótována na mezinárodní burze s cennými papíry) vykazovat účetní závěrky podle uvedených mezinárodních systémů. V současnosti se účetnictví v ČR řídí zákonem o účetnictví, vyhláškami a standardy účetnictví. Směrnice EU, závazné pro všechny členské státy, jsou nástroje harmonizace. Harmonizace účetnictví se týká čtvrtá, sedmá a osmá směrnice². US GAAP používají například firmy, které mají majoritního akcionáře v USA, který chce znát objektivní informace o finančním stavu své dceřiné společnosti.

Cílem práce je popis a srovnání českých, evropských a amerických systémů ve vztahu k finanční analýze. Další část se věnuje transformaci výstupů finančních, ročních výkazů podle jednotlivých účetních systémů tak, aby se výstupy finanční analýzy shodovaly, kde za východisko považujeme účtování podle US GAAP.

---

¹ Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

² Čtvrtá směrnice Rady EHS se týká ročních účetních závěrek určitých forem společností. Sedmá směrnice se týká konsolidovaných účetních závěrek a jejím cílem bylo poskytovat srovnatelné jednotné informace za podniky tvořící skupinu pro třetí strany. Osmá směrnice se týká činnosti a požadavků auditorů.

2 Finanční analýza

Finanční analýza je základem finančního řízení podniku a poskytuje informace o finančním zdraví firmy - nejen o zdraví firmy v současnosti, ale i o budoucích hodnotách, které můžeme očekávat.

Podle použitých metod a výchozích dat jsou uvažovány dva základní přístupy k finanční analýze:

- a) **technická finanční analýza** - analyzovaná firma (systém) je uvažována jako izolovaná. Vstupní data jsou obvykle přesně specifikována (především účetní evidence) a v každém případě jsou zastoupeny tzv. daty tvrdými. Známý jsou i algoritmy zpracování vstupních dat, v současné době již na relativně vysokém stupni standardizace.
- b) **fundamentální finanční analýza** - tento přístup je charakterizován důvěrnou znalostí kontextu podnikání. Nároky na kvalifikaci analytika jsou v tomto případě mimořádné. Mimo tvrdých dat pracuje i s poznatky nespécifickými. Vstupní data zpracovává jak standardizovanými metodami, tak i metodami specifickými, včetně expertních soudů.

2.1 Přehled metod technické finanční analýzy

V různých literaturách se můžeme setkat s velkým množstvím metod a postupů technické finanční analýzy. Volba vhodné metody by měla být provedena podle účelu finanční analýzy a uživatele. Některé tyto metody a jejich členění jsou shrnuty do následujícího členění:

1. Elementární metody finanční analýzy

a. Jednorozměrná klasifikace

- i. Analýza extenzivních (stavových, tokových, rozdílových) ukazatelů
  - Přímá analýza hodnot ukazatelů
  - Horizontální analýza (analýza trendu)
  - Vertikální analýza (procentní rozbor)
- ii. Analýza intenzivních (např. poměrových) ukazatelů
  - Přímá analýza hodnot ukazatelů
  - Trendová analýza
  - Komparativní analýza

b. Vícerozměrná klasifikace

- i. Analýza soustav ukazatelů
  - 1. Soustavy hierarchicky uspořádaných ukazatelů
    - Pyramidové rozklady (INFA, ROE)
  - 2. Soustavy účelově vybraných ukazatelů (predikční modely)

a. **Finanční modely (bankrotní, bonitní)**

- Jednokriteriální modely (univariate models)
  - Kralickův rychlý (quick) test

- Tamariho rizikový model
- Beaverův model
- Vícekriteriální modely (multivariate models)
  - Altmanův (Z-Score) model
  - Beermanův test
  - Tafflerův test
  - Indikátor (index) bonity
  - Index důvěryhodnosti
  - Zeta credit risk koeficient

b. Nefinanční modely

- ii. Analýza hodnotových ukazatelů pro měření výkonnosti
  - Ekonomická přidaná hodnota - EVA
  - MVA, CFROI, CROGA, RONA
- iii. Souhrnná mezipodniková analýza
  - Benchmarking MPO

2. Vyšší metody finanční analýzy

- i. Matematicko-statistické metody
- ii. Nestatistické metody

Přímá analýza

Pro nastínění finanční situace podniku mohou být zajímavé hodnoty jednotlivých položek účetních výkazů, například výše hospodářského výsledku podniku, peněžních prostředků, pohledávek či dluhů. S touto analýzou je spojen výpočet některých dodatečných extenzivních ukazatelů, které se týkají hospodářského výsledku a jejich zhodnocení (v některých literaturách označované jako „analýza zisku“).

2.2 Typy hospodářských výsledků používané ve finančních analýzách

Literatura se liší především v zahrnutí nebo nezahrnutí mimořádného hospodářského výsledku podniku do ukazatelů finanční analýzy a ve vyjádření ukazatele EBIT ve finanční analýze.

1. Hospodářský výsledek před odečtením úroků, daní a odpisů (EBITDA - Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)

1) přístup podle [17]

- $EBITDA_1 = PVH^3 + FVH + VHMČ + DMČ + NU^4 + \text{odpisy} = (VHPD + NU + \text{Odpisy})$

---

³ PVH = provozní výsledek hospodaření, viz Seznam zkratk.

⁴ Nákladovými úroky jsou myšleny úroky z cizích úročených zdrojů, tj. i úroky v leasingových splátkách.

2) přístup podle [15]

- $EBITDA_2 = PVH + \text{odpisy}$

2. Hospodářský výsledek před odečtením úroků a daně z příjmu (EBIT - Earnings Before Interest and Taxes)

V českém účetnictví chápeme EBIT jako hospodářský výsledek (zisk) z běžné činnosti, u něhož je vyloučen vliv daně z příjmu a zároveň snížen vliv kapitálové struktury podniku (to je vhodné z důvodu odstranění subjektivity ve stanovení bonity podniku). Je tedy vhodný k mezipodnikovému srovnání. Používá se v ukazatelích měřících produkční schopnost.

1) přístup podle [17]

- $EBIT_1 = PVH + FVH + VHM\check{C} + DM\check{C} + NU = (VHPD + NU)$

2) přístup podle [4], [8], [16]

- $EBIT_2 = PVH$

3) přístup podle [MPO]

- $EBIT_3 = PVH + FVH + NU$

3. Hospodářský výsledek před odečtením daně z příjmů (EBT - Earnings Before Taxes)

Jedná se o zisk, u kterého je vyloučen vliv daně z příjmů na činnost podniku.

1) přístup podle [17]

- $EBT_1 = PVH + FVH + VHM\check{C} + DM\check{C} = (VHPD)$

2) přístup podle [4], [8], [MPO]

- $EBT_2 = PVH + FVH$

4. Hospodářský výsledek po odečtení daně z příjmů (EAT - Earnings After Taxes)

1) přístup podle [17], [8]

- $EAT_1 = VHUO$

2) přístup podle [4], [MPO]

- $EAT_2 = VHBC\check{C}$

5. Zdaněný výsledek hospodaření před odečtením úroků (NOPAT - Net Operating Profit After Taxes)

Jedná se o výsledek hospodaření v hlavní, běžné činnosti firmy bez uvažování nákladů na cizí zdroje po zdanění (tj. činnosti bez nákladů na cizí zdroje).

- $NOPAT_1 = EBIT_1 * (1-T)$, kde T je sazba daně z příjmu
- $NOPAT_2 = EBIT_2 * (1-T)$, kde T je sazba daně z příjmu
- $NOPAT_3 = EBIT_3 * (1-T)$, kde T je sazba daně z příjmu

6. Výsledek hospodaření po zdanění - čistý zisk (NI - Net Income)

Jedná se o celkový výsledek hospodaření za účetní období po odečtení všech odváděných daní.

1) přístup podle [17], [8]

- $NI_1 = EAT_1 = (VHUO)$

2) přístup podle [4], [MPO]

- $NI_2 = EAT_2 = (VHBC)$

Podle ČÚS se ve finančních analýzách neuvažuje hospodářský výsledek z mimořádné činnosti. Výsledky mimořádné činnosti bychom neměli považovat za pravidelný zdroj financování, protože neodpovídá hlavní činnosti firmy.

2.3 Horizontální analýza (analýza trendu)

V horizontální analýze se zkoumá vývoj hodnot zkoumaných položek účetních výkazů v čase, nejčastěji ve vztahu k nějakému minulému (základnímu) účetnímu období. Změny těchto hodnot lze určit pomocí rozdílů vyjádřených v absolutních číslech (diference) nebo pomocí procentuálních změn. Matematicky můžeme tyto indexy formulovat následujícím způsobem. Pokud označíme hodnotu bilanční položky i v čase t jako $B_i(t)$, pak indexem, který zobrazuje vývoj položky v relaci k minulému časovému období, se rozumí:

$$I_{t/t-1}^i = \left(\frac{B_i(t) - B_i(t-1)}{B_i(t-1)} \right) \times 100 = \left(\frac{B_i(t)}{B_i(t-1)} - 1 \right) \times 100 \text{ [%]},$$

což nazýváme index tempa růstu, kde $I_{t/(t-1)}^i$ je index vyjadřující procentuální změnu hodnot B i -tého ukazatele mezi obdobími $t - 1$ a t .

$$D_{t/(t-1)}^i = B_i(t) - B_i(t - 1) \text{ [Kč]},$$

nazýváme diferencí (rozdílem), kde $D_{t/(t-1)}^i$ je rozdíl hodnoty B i -tého absolutního ukazatele mezi obdobími t a $t - 1$.

2.4 Vertikální analýza

Zkoumá strukturu účetních výkazů a změnu této struktury v čase. Strukturu vyjadřujeme poměrnými čísly, která převádíme na procenta. Poměrná čísla vyjadřují podíl daného ukazatele na bilanční sumě, vyjádřené jako celková suma aktiv či pasiv nebo jako součet některých položek výkazů. Matematická formulace je následující:

- **Poměrné číslo:** $P_i = \frac{B_i}{\sum B_i}$, kde poměrné číslo P_i je procentuální zastoupení hodnoty B i -té položky bilance na součtu hodnot položek bilance. Bilanční sumu lze brát nejen jako sumu všech položek, ale i jako sumu různých podpoložek výkazu. Výhodou je nezávislost této analýzy na velikosti podniku a na meziroční inflaci. Nevýhodou je pak komplikace při meziročním porovnávání struktury v případě obsahových změn výkazů [17].

3 Soubory ukazatelů finančního zdraví podniku

Finanční analýza bývá charakterizována jako metodický nástroj, který umožňuje posoudit tzv. „finanční zdraví“ zkoumaného podniku.

Soustavy ukazatelů byly vytvořeny k posouzení celkové finanční situace podniku. Existují modely založené na větším počtu ukazatelů, ale i modely vedoucí k hodnotícímu koeficientu. Rostoucí počet ukazatelů v modelu sice umožňuje detailnější zobrazení finančně-ekonomické situace firmy, avšak současně velký počet ukazatelů ztěžuje orientaci a hlavně výsledné hodnocení firmy [5].

Při vytváření soustav ukazatelů se rozlišují:

1) Soustavy hierarchicky uspořádaných ukazatelů

Jednotlivé poměrové ukazatele hodnotí stav firmy nebo její vývoj jediným číslem. Ekonomický proces má nesmírně mnoho vlastností, i ukazatelů může být velmi mnoho. Mezi ukazateli existují vzájemné závislosti, ale i popisovaný proces se vyznačuje složitými vnitřními vztahy. Jakýkoliv zásah do tohoto procesu vyvolá nejen požadovaný účinek, ale i řadu dalších důsledků. Proto se k analyzování a hodnocení tohoto procesu používají soustavy ukazatelů, které stručně a přehledně zachycují souvislosti mezi výnosností a finanční stabilitou firmy. Typickým příkladem jsou pyramidové soustavy ukazatelů, které rozkládají ukazatele na vrcholu pyramidy do dalších dílčích ukazatelů pomocí multiplikatивních (násobení, dělení) nebo aditivních (sčítání, odčítání) vazeb.

2) Účelové výběry ukazatelů

Jsou sestavované na bázi komparativně-analytických nebo matematicko-statistických metod. Cílem je sestavit takové výběry ukazatelů, které by dokázaly kvalitně diagnostikovat finanční situaci firmy (finanční zdraví), tedy predikovat její krizový vývoj (finanční tíseň).

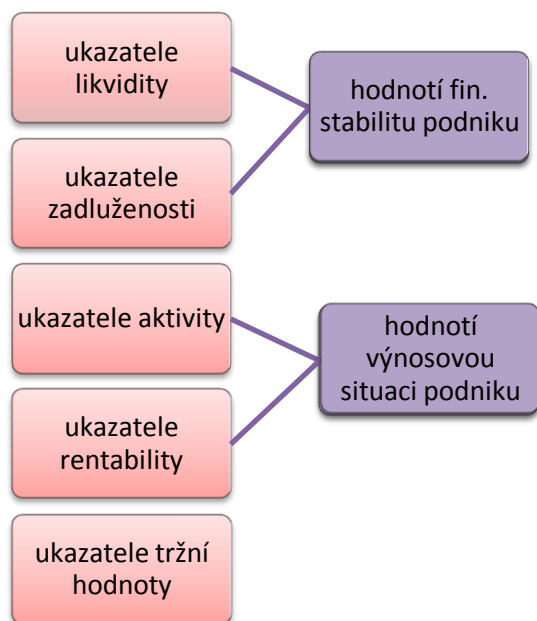
Podle účelu použití se výběry člení na:

- bonitní (diagnostické) modely
- bankrotní (predikční) modely

3.1 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele se používají k výpočtu poměrové analýzy, která popisuje a kvantifikuje vzájemné vztahy mezi jednotlivými položkami rozvahy a výsledovky, které jsou dány vzájemně mezi sebou do „poměru“. Umožňují získat rychlý obraz o základních finančních charakteristikách podniku. Poměrové ukazatele se klasifikují do určitých skupin podle oblasti, jež charakterizují.

Klasifikace poměrových ukazatelů:

Každá skupina je při poměrové analýze zastoupena několika nejpoužívanějšími poměrovými ukazateli, které o daném aspektu finančního zdraví podniku vypovídají z různých úhlů pohledu.

3.1.1 Ukazatele likvidity (platební schopnosti)

Jedná se o ukazatele, které slouží k popisu platební schopnosti podniku. Platební schopnost podniku souvisí s pojmy solventnost, likvidita a likvidnost.

- „Solventnost je obecná schopnost podniku získat prostředky k úhradě svých závazků, jedná se o relativní přebytek hodnoty aktiv nad závazky.“
- „Likvidita popisuje momentální schopnost podniku dostat včas svým závazkům a je měřítkem krátkodobé nebo okamžité solventnosti (podmínkou solventnosti).“
- „Likvidnost označuje míru obtížnosti přetransformování majetku do hotovostní formy, jak nákladně a rychle je možné provést přeměnu v hotovost.“ [8], [14].

Ukazatele likvidity nám odpovídají na otázku, zda je podnik schopen včas splatit své závazky.

V zásadě je základní definiční vztah všech likvidit stejný. Srovnává se objem toho „co“ má podnik platit (jmenovatel ukazatele) s tím, „čím“ to může zaplatit (čítatel výrazu). Z tohoto vyjádření vyplývá, že hodnota všech likvidit by měla být rovna jedné, avšak jednotlivé likvidity se liší uvažovanými hodnotami čitatele a jmenovatele. Tyto veličiny jsou charakterizované různou dobou splatnosti a různou mírou likvidnosti, z čehož pak vyplývají různé standardizované hodnoty jednotlivých likvidit.

V následujících vzorcích jsou u jednotlivých položek uváděny řádky řádné rozvahy podle ČÚS značené Rxxx a řádky výsledovky značené Vxx. Rozvaha a výsledovka podle ČÚS jsou uvedeny v příloze 2 a 3.

a) běžná likvidita [CR - Current Ratio]⁵

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{R032 + R047 + R057}{R101 + R113}$$

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Current assets}}{\text{Current liabilities}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 55], který jsem si zvolila, a je uveden ve vzorci výše

- čítatel - Oběžnými aktivy se rozumí součet zásob, krátkodobých pohledávek a krátkodobého finančního majetku.
- jmenovatel - Krátkodobé závazky jsou dány součtem krátkodobých závazků, krátkodobých bankovních úvěrů a krátkodobých finančních výpomocí.

2) přístup podle [8 - str. 65, 9 - str. 33, 10 - str. 328, 11 - str. 356, 12 - str. 75]

- čítatel - Oběžnými aktivy se rozumí součet všech oběžných aktiv v rozvaze, tj. zásoby, pohledávky, peněžní prostředky a krátkodobý finanční majetek.
- jmenovatel - Stejný jako u přístupu 1).

Běžná likvidita udává, kolikrát pokrývají běžná aktiva krátkodobé závazky společnosti, neboli kolikrát je společnost schopna uspokojit požadavky svých věřitelů, kdyby proměnila v daném okamžiku všechna svá oběžná aktiva v hotovost. Běžná likvidita je citlivá na strukturu a oceňování zásob a pohledávek.

Hodnota menší než 1 je problematická a ukazuje na to, že společnost nebude v případě okamžité potřeby schopna uhradit své krátkodobé závazky z oběžných aktiv. Je nutné uhradit je z dlouhodobých zdrojů financování potažmo z prodeje dlouhodobého majetku. Tím se bude situace týkající se nejen likvidity podniku dále zhoršovat. Obecně lze říci, že čím stálější jsou příjmy firmy a čím jistější jsou zdroje jejich příjmů (např. pomocí rámcových smluv se zákazníky), tím může být hodnota běžné likvidity blíže jedné [23].

b) pohotová likvidita [Acid test ratio]⁶

$$\text{ukazatel pohotové likvidity} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{R031 - R039 - R032}{R101 + R113}$$

$$\text{Acid test ratio} = \frac{\text{Current assets} - \text{Inventory}}{\text{Current liabilities}}$$

---

⁵ WCR = Working Capital Ratio, jinak řečeno likvidita 3. stupně.

⁶ QR = Quick Asset Ratio, jinak řečeno likvidita 2. stupně.

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

---

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 57], který jsem si zvolila, a je uveden ve vzorci výše

- *čitatel* - Vyjadřuje součet krátkodobých pohledávek a krátkodobého finančního majetku. U pohledávek je doporučeno očistit jejich hodnotu od pohledávek těžko vymahatelných.
- *jmenovatel* - Stejný jako u ukazatele běžné likvidity.

2) přístup podle [9 - str. 33, 11 - str. 356, 12 - str. 75]

- *čitatel* - Vyjadřuje součet všech pohledávek a krátkodobého finančního majetku.
- *jmenovatel* - Stejný jako u ukazatele běžné likvidity.

3) přístup podle [8 - str. 68, 14 - str. 111, 15 - str. 93]

- *čitatel* - Vyjadřuje součet pohledávek, krátkodobého finančního majetku a příjmů příštích období. U pohledávek by se měla očistit jejich hodnota o hodnotu pohledávek těžko vymahatelných (nedobytných).
- *jmenovatel* - Stejný jako u ukazatele běžné likvidity.

Pohotová likvidita vychází z předpokladu, že zásoby materiálu, zboží a vlastních výrobků jsou nejméně likvidní z pohledu oběžných aktiv. Proto jsou v tomto ukazateli odečítány a hovoříme o tzv. pohotové likviditě. U společností zabývajících se službami, je pohotová likvidita téměř identická jako běžná likvidita. U výrobních podniků se naopak tato hodnota může podstatně lišit [23].

c) okamžitá likvidita [ALR - Absolute Liquidity Ratio]⁷

$$\text{ukazatel okamžité likvidity} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{R031 - R032 - R039 - R047}{R101 + R113}$$

$$\text{Absolute liquidity ratio} = \frac{\text{Absolute liquid assets}}{\text{Current liabilities}}$$

kde finančním majetkem podle ČÚS se chápou oběžná aktiva bez zásob a pohledávek.

1) přístup podle [4 - str. 56], který jsem si zvolila, a je uveden ve vzorci výše

- *čitatel* - Vyjadřuje součet peněžních prostředků na účtech, na pokladně (v hotovosti) a ekvivalentů peněžní hotovosti (krátkodobé cenné papíry, podíly a pořizovaný krátkodobý finanční majetek). Tento součet se nazývá finanční majetek nebo také pohotové platební prostředky.
- *jmenovatel* - Stejný jako u ukazatele běžné likvidity.

2) přístup podle [16 - str. 49]

- *čitatel* - Vyjadřuje součet pouze peněžních prostředků na účtech a na pokladně (v hotovosti).
- *jmenovatel* - Stejný jako u ukazatele běžné likvidity.

---

⁷ CPR = Cash Position Ratio, jinak řečeno likvidita 1. stupně.

Okamžitá likvidita je ukazatel, který vyjadřuje okamžitou schopnost společnosti uhradit své krátkodobé závazky. Pro úhradu těchto závazků může být použit finanční majetek [23].

Celkově pro ukazatele likvidity platí:

Vztah mezi ukazatelem běžné likvidity a pohotové likvidity vypovídá o stavu zásob a pro jejich vzájemný poměr platí, že výrazně nižší hodnota pohotové likvidity oproti běžné likviditě znamená nadměrnou váhu zásob v rozvaze společnosti. Tento jev je běžný u obchodních společností, které mají vysokou hodnotu okamžitých zásob. Tyto zásoby však mají charakter zásob rychle se obměňujících, tzv. likvidní zásoby.

3.1.2 Ukazatele zadluženosti (řízení dluhu)

Analýza ukazatele zadluženosti (úrokového krytí) srovnává nejprve rozvahové položky a na základě toho určí, v jakém rozsahu jsou firemní aktiva financována cizími zdroji. Poté se zaměřuje na ukazatele odvozené z položek výkazu zisků a ztrát a určí, kolikrát jsou náklady na cizí financování pokryty provozním ziskem. Používání cizích zdrojů v podniku ovlivňuje jak výkonnost kapitálu akcionářů, tak i přesun rizika mezi akcionáře a věřiteli. Naopak použití cizích zdrojů nemá vliv na vlastnickou kontrolu nad podnikem. Cenou cizího kapitálu jsou uvažovány úroky placené za jeho užívání, cenou vlastního kapitálu jsou pak dividendy placené vlastníkům (pro a. s.). Při přílišné zadluženosti podniku klesá finanční stabilita a roste nebezpečí bankrotu.

Zadluženost se vyjadřuje pomocí těchto základních ukazatelů:

a) ukazatel zadluženosti [DR - Debt Ratio]⁸

$$\text{zadluženost} = \frac{\text{závazky celkem}}{\text{celková aktiva}} = \frac{R084}{R001} (* 100)[\%] \in <0,1>$$

$$\text{Debt ratio} = \frac{\text{Total debt}}{\text{Total assets}} (* 100)[\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 35], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje součet všech závazků podniku (dlouhodobé + krátkodobé) včetně leasingových, tj. veškeré cizí zdroje podniku (i s leasingem).
- *jmenovatel* - Vyjadřuje součet všech aktiv podniku (celkového majetku).

2) přístup podle [3 - str. 78, 10 - str. 321]

- *čítatel* - Vyjadřuje pouze součet dlouhodobých a krátkodobých závazků (bez bankovních úvěrů).
- *jmenovatel* - Vyjadřuje součet všech aktiv podniku.

---

⁸ Jinak řečeno dluh na aktiva.

3) přístup podle [16 - str. 58]

- čítatel - Vyjadřuje součet všech závazků podniku bez započítání leasingových závazků, tj. veškeré cizí zdroje podniku.
- jmenovatel - Vyjadřuje součet všech aktiv podniku.

4) přístup podle [MPO ČR]

- čítatel - Vyjadřuje pouze součet vlastního kapitálu, emitovaných dlouhodobých dluhopisů, směnek a bankovních úvěrů. Tento součet se nazývá „úplatné zdroje“.
- jmenovatel - Vyjadřuje součet všech aktiv podniku.

Ukazatel zadluženosti roste lineárně a limituje na 100 %. Optimální výši tohoto ukazatele nelze přesně stanovit a je třeba ji posuzovat v souvislosti s celkovou výnosností podniku. Čím větší je podíl vlastního majetku, tím větší je bezpečnostní „polštář“ pro věřitele. Věřitelé preferují nízké hodnoty ukazatele zadluženosti. Naopak vlastníci se snaží uplatnit „finanční páku“, aby znásobili svoje výnosy bez vkládání dalších svých prostředků nebo vydávání nových akcií, a tím snížili svůj podíl na rozhodování.

b) úrokové krytí [IC - Interest Coverage]⁹

$$\text{úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{celkové nákladové úroky}} = \frac{V30}{V43}$$

$$\text{Interest coverage} = \frac{\text{Profit before interest and taxes}}{\text{Interest paid}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 64], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- čítatel - EBIT = PVH (provozní výsledek hospodaření) a vyjadřuje výsledek hospodaření před zdaněním a úroky.
- jmenovatel - Vyjadřuje celkový úrok (náklady) na cizí zdroje ve výkazu zisků a ztrát, který je označován jako nákladové úroky.

2) přístup podle [17 - str. 35]

- čítatel - Vyjadřuje EBIT jako výsledek hospodaření v hlavní (běžné) činnosti firmy bez uvažování nákladů na cizí zdroje a před odečtením daně z příjmů z této činnosti.
- jmenovatel - Stejně jako u přístupu 1).

Úrokové krytí vyjadřuje schopnost společnosti být kryt z hospodářského výsledku před zdaněním a odečtením úroků (EBIT) náklady na cizí zdroje, tj. úroky za cizí zdroje. Měří, kolikrát by se mohl EBIT snížit před tím, než se společnost dostane na úroveň, kdy již nebude schopna platit své úrokové povinnosti. Neplnění úrokových povinností vede k vyhlášení konkurzu ze strany věřitelů. Tento ukazatel potvrzuje účinnost finanční páky.

---

⁹ TIE = Times Interest Earned, jinak řečeno zisková úhrada úroku.

c) krytí fixních poplatků [Fixed charge coverage]

$$\text{krytí fixních poplatků} = \frac{\text{EBIT} + \text{leasingové splátky}}{\text{celkové nákl. úroky} + \text{leasingové splátky}} = \frac{V30 + V27}{V43 + V27} (* 100) [\%]$$

$$\text{Fixed charge coverage} = \frac{\text{EBIT} + \text{Fixed charge before tax}}{\text{Fixed charge before tax} + \text{Interest}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 64], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- čítatel - Vyjadřuje výsledek hospodaření před zdaněním a úroky zvětšený o leasingové splátky. V tomto přístupu je uvažován EBIT = PVH.
- jmenovatel - Vyjadřuje celkový úrok (náklady) na cizí zdroje ve výkazu zisků a ztrát označovaný jako „nákladové úroky“ navýšené o leasingové splátky.

2) přístup podle [17 - str. 35]

- čítatel - Vyjadřuje výsledek hospodaření před zdaněním a úroky zvětšený o leasingové splátky. V tomto přístupu je uvažován EBIT = PVH + FVH + VHMČ + DMČ + NU = (VHPD + NU).
- jmenovatel - Stejný jako u přístupu 1).

Tento ukazatel má podobný význam jako ukazatel úrokového krytí, ale na rozdíl od ukazatele úrokového krytí bere v úvahu i majetek pořízený leasingem.

d) krytí stálých aktiv vlastním jměním

$$\text{krytí stálých aktiv vlastním jměním} = \frac{\text{vlastní jmění}}{\text{stálá aktiva}} = \frac{R067}{R003} (* 100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [11 - str. 360], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- čítatel - Vyjadřuje vlastní kapitál podniku.
- jmenovatel - Vyjadřuje veškerá dlouhodobá aktiva podniku.

Pro hodnoty orientačně platí:

V ČR je pro průmysl „dobrá“ hodnota 70 % podle [9], pro živnosti 80 % a pro velkoobchod je to hodnota 90 %.

Ukazatel vyjadřuje z kolika procent je dlouhodobý majetek krytý vlastním jměním.

e) krytí stálých aktiv vlastním jměním a cizím dlouhodobým kapitálem

$$\text{krytí st. aktiv vl. jměním a dl. kap.} = \frac{\text{vl. jmění} + \text{cizí zdroje dlouh.}}{\text{stálá aktiva}} = \frac{R067 + R090 + R114}{R003}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [11 - str. 360], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje součet vlastního kapitálu, dlouhodobých závazků a dlouhodobých bankovních úvěrů.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje celková dlouhodobá aktiva podniku.

Pro hodnoty orientačně platí:

V ČR je pro průmysl „dobrá“ průměrná hodnota 130 % podle [9], pro maloobchod 106 % a pro velkoobchod 180 %. Minimální hodnota tohoto ukazatele je 100 %.

Ukazatel vyjadřuje pokrytí dlouhodobých aktiv dlouhodobými zdroji (vlastními i cizími).

f) dlouhodobá zadluženost

$$\text{dlouhodobá zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje dlouhodobé}}{\text{stálá aktiva}} = \frac{R090 + R114}{R003}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [25], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje součet dlouhodobých závazků a dlouhodobých bankovních úvěrů.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje celková dlouhodobá aktiva podniku.

3.1.3 Ukazatele řízení aktiv [Asset management]

Jedná se o kombinované ukazatele, kde jsou do vzájemných vztahů dávány jednotlivé položky rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Při sestavování ukazatelů a interpretaci výsledků musíme brát v úvahu, že data získaná z rozvahy jsou okamžitým stavem majetku firmy - *stavem aktiv* a okamžitým stavem zdrojů pro krytí majetku - *stavem pasiv*. Naopak data ve výsledovce odpovídají kumulovaným hodnotám za definované účetní období.

Ukazatele řízení aktiv vypovídají o tom, zda je velikost jednotlivých druhů aktiv v rozvaze přiměřená v poměru k současným a budoucím aktivitám a mají zásadní vliv na výnosnost a likviditu podniku. Obecně platí, že s nárůstem intenzity využívání aktiv roste ziskovost podniku.

Aktivita se vyjadřuje pomocí těchto základních ukazatelů:

a) rychlost obrátu stálých aktiv [FATR - Fixed Assets Turnover Ratio]

$$\text{rychlost obrátu stálých aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{stálá aktiva}} = \frac{V01 + V04 + V19}{R003} \text{ (obrátky za rok)}$$

$$\text{Fixed Assets Turnover Ratio} = \frac{\text{Net sales}}{\text{Net PP\&E}}$$

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Fixed assets (stálá aktiva) obvykle zahrnují PP&E¹⁰. Hodnota goodwillu, dlouhodobé odložené daně a ostatního dlouhodobého majetku, který nepatří do PP&E se obvykle odečítá od celkového dlouhodobého majetku, který představuje výstižnější rychlost obratu stálých aktiv.

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 34], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- čítatel - Vyjadřuje celkové tržby (výnosy).
- jmenovatel - Vyjadřuje celková dlouhodobá aktiva podniku.

Rychlost obratu vyjadřuje počet obrátek určitého druhu majetku za stanovený interval (1 rok) a má na ní vliv pořizovací cena stálých aktiv v inflačním prostředí a způsob jejich oceňování.

Ukazatel vyjadřuje efektivnost hospodaření se stálými aktivy, neboli jaká je tržba z produktivní činnosti firmy na peněžní jednotku stálých aktiv. Čím je tato hodnota vyšší, tím je to pro podnik lepší, protože podnik expanduje, aniž by musel zvyšovat finanční zdroje. Z tohoto důvodu je ukazatel důležitý při úvahách o nových investicích.

b) rychlost obratu zásob [ITR - Inventory Turnover Ratio]

$$\text{obrátka zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}} = \frac{V01 + V05}{R032} \text{ (obrátky za rok)}$$

$$\text{Inventory turnover Ratio} = \frac{\text{Sales}}{\text{Inventory}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 34], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- čítatel - Vyjadřuje tržby podniku (tržby za prodej zboží + tržby za prodej vlastních výrobků a služeb).
- jmenovatel - Vyjadřuje součet všech zásob podniku.

Ukazatel rychlosti obratu zásob udává, zda není část oběžných aktiv v podobě zásob dlouhodobě vázána v nelikvidních zásobách - neprodejném majetku. Vysoká hodnota tohoto ukazatele svědčí o vysoké obrátce zásob, tj. nejsou zbytečné nelikvidní zásoby. Z nízké hodnoty ukazatele a zároveň poměrně vysokého ukazatele likvidity vyplývá možná existence zastaralých zásob, jejichž skutečná hodnota je nižší než cena uvedena v účetních výkazech. Tržby odráží tržní hodnotu a zásoby pak nákladové nebo historické ceny, což je bráno za slabou stránku tohoto ukazatele.

---

¹⁰ PP&E = property, plant and equipment, viz Seznam zkratk.

c) doba obratu zásob [ITT - Inventory Turnover Time]

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{360}{\text{rychlost obratu zásob}} = \frac{\text{zásoby}}{\frac{\text{tržby}}{360}} \text{ [den]}$$

$$\text{Inventory Turnover Time} = \frac{\text{Cost of goods sold}}{\text{Average inventory}}$$

Pro hodnoty orientačně platí:

V ČR je pro průmysl „dobrá“ průměrná hodnota 130 dnů podle [9 - str. 31].

Ukazatel udává dobu, která uplyne od pořízení zásob po jejich realizaci, neboli se jedná o počet dnů, po které jsou průměrné denní tržby (výnosy) „drženy“ v zásobách.

d) doba obratu pohledávek [ACP - Average Collection Period]

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{360}{\text{rychlost obratu pohledávek}} = \frac{\text{pohledávky}}{\frac{\text{tržby}}{360}} \text{ [den]}$$

$$\text{Average collection period} = \frac{\text{Days} * \text{AR}}{\text{Credit sales}}$$

Ukazatel doby obratu pohledávek udává průměrný počet dní, které uplynuly do splacení pohledávek a je z něj zřejmé, zda je dodržována stanovená lhůta splatnosti pohledávek. Hodnota ukazatele se porovnává s běžnou platební podmínkou. Výraz ve jmenovateli udává průměrné denní tržby, s tím, že rok má 360 dní.

e) rychlost obratu pohledávek [ART - Accounts Receivable Turnover]

$$\text{rychlost obratu pohledávek} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}} = \frac{V01 + V05}{R039 + R047} \text{ (obrátky za rok)}$$

$$\text{Accounts Receivable Turnover} = \frac{\text{Net credit sales}}{\text{Average accounts receivables}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 34], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje tržby podniku (tržby za prodej zboží + tržby za prodej vlastních výrobků a služeb).
- *jmenovatel* - Vyjadřuje veškeré pohledávky podniku.

2) přístup podle [3 - str. 69, 9 - str. 29, 10 - str. 330]

- *čitatel* - Vyjadřuje roční tržby blíže nespecifikované.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje krátkodobé pohledávky obchodní (z obchodních vztahů).

Ukazatel vyjadřuje, jak rychle jsou pohledávky přeměňovány v peněžní prostředky.

f) rychlost obrátu celkových aktiv [TATR - Total Assets Turnover Ratio]

$$\text{obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}} = \frac{V01 + V05}{R001} \text{ (obrátky za rok)}$$

$$\text{Total Assets Turnover Ratio} = \frac{\text{Net sales revenue}}{\text{Average total assets}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 35], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čitatel* - Vyjadřuje tržby podniku (tržby za prodej zboží + tržby za prodej vlastních výrobků a služeb).
- *jmenovatel* - Vyjadřuje celková aktiva podniku.

Pro hodnoty orientačně platí:

V ČR je pro průmysl „dobrá“ průměrná hodnota 1,6 podle [9 - str. 41].

Jedná se o ukazatel, který přímo ovlivňuje rentabilitu vloženého kapitálu. V případě, že je tento ukazatel dlouhodobě nízký vzhledem k odvětví, potom je třeba zvýšit tržby nebo prodat některá aktiva. Nemá dobrou vypovídací schopnost, protože je značně ovlivněn metodami odepisování a ocenění majetku.

3.1.4 Ukazatele rentability [Profitability ratios]

Ukazatele rentability patří mezi nejsledovanější ukazatele. Posuzují vliv likvidity, aktiv a dluhů na výsledky hospodaření, tím poskytují informace o výsledku, kterého bylo dosaženo vloženým kapitálem. Na tyto ukazatele mají vliv předchozí tři skupiny poměrových ukazatelů.

Rentabilita se většinou používá při rozhodování o tom, jakou aktivitu z podniku odstranit, nebo naopak, na jakou aktivitu se zaměřit v budoucnosti (v případě business plánů). Neexistují doporučené hodnoty, ale v časové řadě by měly mít rostoucí tendenci.

Ukazatele rentability členíme do následujících skupin:

a) základní produkční síla [BEP - Basic Earning Power]

$$\text{základní produkční síla} = \frac{\text{EBIT}}{\text{celková aktiva}} = \frac{V30}{R001} (*100) [\%]$$

$$\text{Basic Earning Power} = \frac{\text{EBIT (Earnings Before Interest and Taxes)}}{\text{Total assets}} (*100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 67], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čitatel* - EBIT = PVH (provozní výsledek hospodaření) a vyjadřuje výsledek hospodaření před zdaněním a úroky.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje celková aktiva podniku.

2) přístup podle [11 - str. 361]

- *čitatel* - Vyjadřuje EBIT jako výsledek hospodaření v hlavní (běžné) činnosti firmy bez uvažování nákladů na cizí zdroje a před odečtením daně z příjmů z této činnosti.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje celková aktiva podniku.

Ukazatel měří hrubou produkční sílu aktiv firmy před odpočtem daní a finančních nákladů (nákladů na cizí zdroje - úroků). Je vhodný pro porovnávání podniků s různým podílem dluhů na finančních zdrojích a s rozdílnými daňovými podmínkami. Při určení základní produkční síly je ale problém, že EBIT je vytvářen během celého roku a má tedy ve výsledovce kumulativní charakter, kdežto celková aktiva mají v rozvaze charakter okamžitý. Pro správnou interpretaci výsledku by bylo vhodné buď počítat celková aktiva jako průměrná roční aktiva, nebo upravit EBIT, např. změnu stavu rezerv, o odloženou daňovou povinnost, atd.

b) marže provozního zisku - EBITu¹¹

$$\text{základní produkční síla} = \frac{\text{EBIT}}{\text{celková aktiva}} * \frac{\text{tržby}}{\text{tržby}} = \frac{\text{EBIT}}{\text{tržby}} * \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

U předcházející rovnice víme, že výraz $\frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$ vyjadřuje obrat celkových aktiv. Potom platí:

$$\text{marže EBITu} = \frac{\text{EBIT}}{\text{tržby}} = \frac{V30 + V48 + V58 + V55 + V43}{V01 + V05} (* 100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 33], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čitatel* - Vyjadřuje EBIT jako výsledek hospodaření v hlavní (běžné) činnosti firmy bez uvažování nákladů na cizí zdroje a před odečtením daně z příjmů z této činnosti.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje tržby podniku (tržby za prodej zboží + tržby za prodej vlastních výrobků a služeb).

---

¹¹ Jinak řečeno rentabilita tržeb.

2) přístup podle [16 - str. 56]

- *čítatel* - EBIT = PVH (provozní výsledek hospodaření), vyjadřuje výsledek hospodaření před zdaněním a úroky.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje tržby podniku (tržby za prodej zboží + tržby za prodej vlastních výrobků a služeb).

c) **rentabilita investic [ROI - Return On Investment]**

$$\text{ROI} = \frac{\text{EBT}}{\text{celková aktiva}} = \frac{\text{V30} + \text{V48}}{\text{R001}} (* 100) [\%]$$

$$\text{Return On Investment} = \frac{\text{Gain from investment} - \text{Cost of investment}}{\text{Cost of investment}} (* 100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 40], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - EBT = PVH + FVH (provozní výsledek hospodaření + finanční výsledek hospodaření).
- *jmenovatel* - Vyjadřuje celková aktiva podniku.

2) přístup podle [15 - str. 30]

- *čítatel* - Místo EBT je zde uvažován EAT = VHUU (hospodářský výsledek (zisk) po odečtení daně z příjmu).
- *jmenovatel* - Místo celkových aktiv podniku je zde uvažován investovaný kapitál.

Pro hodnoty orientačně platí:

V ČR je pro průmysl „dobrá“ průměrná hodnota 7,2 % podle [9 - str. 41].

Ukazatel není vhodný pro srovnávání podniků různé kapitálové struktury, ale používá se pro hodnocení jednotlivých investičních projektů. Pro firmu jako celek ho lze počítat spíše z pohledu investora, který investoval do nákupu firmy a nyní chce zjistit, jaká je rentabilita jeho investice.

d) **výnos na aktiva [ROA - Return On Assets]¹²**

$$\text{ROA} = \frac{\text{NI}}{\text{celková aktiva}} = \frac{\text{V60}}{\text{R001}} (* 100) [\%]$$

$$\text{Return On Assets} = \frac{\text{Net Income}}{\text{Total assets}} (* 100) [\%]$$

---

¹² Jinak řečeno rentabilita celkového kapitálu.

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 67], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- čitatel - Vyjadřuje NI = VHBC (výsledek hospodaření z běžné činnosti).
- jmenovatel - Vyjadřuje celková aktiva podniku.

2) přístup podle [4 - str. 33]

- čitatel - Vyjadřuje NI = EAT (= VHUU).
- jmenovatel - Vyjadřuje celková aktiva podniku.

3) přístup podle [16 - str. 53]

- čitatel - Vyjadřuje NI = EAT = VHUU po odečtení vyplacených dividend.
- jmenovatel - Vyjadřuje celková aktiva podniku.

Ukazatel měří výnos na aktiva po odečtení daní a úroku vyjádřený v procentech.

Při určení rentability celkového kapitálu je ovšem problém, že NI je vytvářen během celého roku a má tedy ve výsledovce kumulativní charakter, kdežto celková aktiva mají v rozvaze charakter okamžitý. Pro správnou interpretaci ukazatele by bylo vhodné počítat celková aktiva jako průměrná roční aktiva.

e) zisková marže [Net profit margin on sales]

$$\text{ROA} = \frac{\text{NI}}{\text{celková aktiva}} * \frac{\text{tržby}}{\text{tržby}} = \frac{\text{NI}}{\text{tržby}} * \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

U předchozí rovnice víme, že výraz $\frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$ vyjadřuje obrat celkových aktiv. Potom platí:

$$\text{zisková marže} = \frac{\text{NI}}{\text{tržby}} = \frac{\text{V60}}{\text{V01} + \text{V05}} (* 100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 33], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- čitatel - Vyjadřuje NI = EAT = VHUU.
- jmenovatel - Vyjadřuje tržby za prodej zboží + tržby za prodej vlastních výrobků a služeb).

2) přístup podle [11 - str. 361]

- čitatel - Stejný jako u přístupu 1).
- jmenovatel - Vyjadřuje celkové tržby (výnosy) podniku.

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Zisková marže měří čistý zisk jako procento tržeb po započítání všech nákladů. Ukazatel se porovnává s oborovým průměrem. V případě, že je nižší, pak jsou náklady příliš vysoké nebo jsou ceny výrobků poměrně nízké, případně obojí. Potom je nutné provést podrobnější analýzu nákladů.

Vliv ziskové marže a obratu celkových aktiv na ROA:

$$\text{zisková marže} * \text{obrat celkových aktiv} = \text{ROA}$$

V případě, že je zisková marže nízká a obrat celkových aktiv vysoký, nebo naopak, pak je hodnota ukazatele ROA „dobrá“. Pokud jsou obě hodnoty nízké, tj. zisková marže i obrat celkových aktiv, potom je hodnota ROA také nízká.

f) výnos na vlastní jmění [ROE - Return On Common Equity]

$$\text{ROE} = \frac{\text{NI}}{\text{vlastní jmění} - \text{prioritní akcie}} = \frac{\text{V60}}{\text{R067}} (* 100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 68], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje NI včetně mimořádného výsledku, NI = EAT = VHUU.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje vlastní kapitál.

2) přístup podle [9 - str. 37]

- *čítatel* - Vyjadřuje nezdaněný podnikový zisk EBT.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje vlastní kapitál.

g) multiplikátor jmění akcionářů [EQM - Equity Multiplier]

$$\text{ROE} = \frac{\text{NI}}{\text{vlastní jmění}} * \frac{\text{celková aktiva}}{\text{celková aktiva}} = \frac{\text{NI}}{\text{celková aktiva}} * \frac{\text{celková aktiva}}{\text{vlastní jmění}}$$

U předchozí rovnice víme, že výraz $\frac{\text{NI}}{\text{celková aktiva}}$ vyjadřuje ukazatel výnos na aktiva (ROA). Potom platí:

$$\text{ROE} = \text{ROA} * \text{EQM}$$

$$\text{EQM} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{vlastní jmění} - \text{prioritní akcie}} = \frac{\text{R001}}{\text{R067}} (* 100) [\%]$$

$$\text{EQM} = \frac{\text{Total assets}}{\text{Total shareholder's equity}} (* 100) [\%]$$

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 69], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje celková aktiva podniku.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje vlastní jmění podniku.

„Ukazatel měří, kolikrát je vlastní kapitál „zvětšen“, tj. násoben nebo posílen použitím vypůjčených peněz (dluhu) jako zdroje financování. Kdyby společnost financovala svou činnost jen vlastními zdroji a nepoužila finanční páku, nedošlo by ke znásobení produkční síly akcionářského kapitálu.“ [4 - str. 68]

h) výnos na celkový investovaný kapitál [ROCE - Return On Capital Employed]

$$ROCE1 = \frac{NI + \text{úroky z dlouhodobých úvěrů}}{\text{vlastní kapitál} + \text{dlouhodobé závazky}} = \frac{V60}{R067 + R090 + R114} (* 100) [\%]$$

$$ROCE1 = \frac{EBIT}{\text{Total assets} - \text{Current liabilities}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 68], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje součet NI = EAT = VHUO (neboli NOPAT = (PVH + FVH + VHMČ + DMČ + NU) * (1 - T)) a zdaněných úroků, neboli vyjadřuje zisk, který by společnost vyprodukovala, v případě, že by byla plně financována vlastním kapitálem.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje dlouhodobé prostředky, tj. součet vlastního kapitálu a dlouhodobých závazků zahrnující i dlouhodobé bankovní úvěry.

2) přístup podle [8 - str. 20, 11 - str. 362]

- *čítatel* - Stejný přístup jako u přístupu 1).
- *jmenovatel* - Vyjadřuje dlouhodobé prostředky, které má podnik k dispozici, tj. součet vlastního kapitálu, rezerv a dlouhodobých závazků zahrnující i dlouhodobé bankovní úvěry.

Ukazatel zobrazuje míru zhodnocení všech aktiv podniku financovaných jak vlastním, tak i cizím dlouhodobým kapitálem. Obecně vyjadřuje efektivnost hospodaření podniku.

i) výnos na celkový investovaný kapitál 2 [ROCE2]

$$ROCE2 = \frac{EBIT}{\text{vl. kapitál} + \text{cizí zdroje dlouh.}} = \frac{V30 + V48 + V58 + V55 + V43}{R067 + R085 + R090 + R114} (* 100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 33], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje EBIT = PVH + FVH + VHMČ + DMČ + NU = (VHPD + NU).
- *jménovatel* - Vyjadřuje součet vlastního kapitálu, rezerv a dlouhodobých závazků zahrnující i dlouhodobé bankovní úvěry.

Ukazatel je v podstatě stejný jako předchozí ukazatel ROCE1, jen s tím rozdílem, že nebereme v úvahu daňové prostředí. Je vhodný pro mezipodnikové srovnávání, převážně pro monopolní veřejně prospěšné společnosti typu telekomunikací.

j) výnos na základní kapitál

$$\text{výnos na základní kapitál} = \frac{\text{NI}}{\text{základní kapitál}} = \frac{\text{V60}}{\text{R068}} (*100) [\%]$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [25], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje NI = EAT = VHUU.
- *jménovatel* - Vyjadřuje základní kapitál podniku.

3.1.5 Ukazatele tržní hodnoty [Market value ratios]

Ukazatelé měří vztah ceny akcií k zisku společnosti a účetní hodnotě akcií. Tito ukazatelé vyjadřují, jak trh hodnotí minulou činnost podniku a budoucí výhled. Důležité jsou především pro současné a budoucí investory a ukazuje jim, jakou návratnost (prostřednictvím dividend nebo růstem ceny akcií) mohou očekávat od vložených prostředků. Do ukazatelů se promítají předchozí poměrové ukazatele. Počítají se pouze pro podniky s veřejně obchodovatelnými cennými papíry.

a) účetní hodnota akcie [BVPS - Book Value Per Share]¹³

$$\text{BVPS} = \frac{\text{vlastní kapitál (- prioritní akcie) (R067)}}{\text{počet emitovaných kmenových akcií}} \text{ [Kč na jednu akcii]}$$

$$\text{Book value per share} = \frac{\text{Total Shareholder's equity - Preferred equity}}{\text{Total outstanding shares}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 38], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje celkový vlastní kapitál podniku.
- *jménovatel* - Vyjadřuje celkový počet emitovaných akcií podniku bez uvažování prioritních akcií.

---

¹³ Neboli vlastní kapitál na akcii.

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Ukazatel vyjadřuje účetní hodnotu akcie (resp. hodnotu vlastního kapitálu na 1 akcii). Pro finančně prosperující podniky platí, že hodnota BVPS v čase roste. V případě společnosti s veřejně obchodovatelnými akciemi lze účetní hodnotu porovnávat se skutečnou tržní hodnotou akcie.

b) zisk na akcii [EPS - Earnings Per Share]

$$\text{EPS} = \frac{\text{NI}}{\text{počet emitovaných kmenových akcií}} \quad [\text{Kč na jednu akcii}]$$

$$\text{EPS} = \frac{\text{Net Earnings}}{\text{Number of ordinary shares in issue}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [17 - str. 38], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje výsledek hospodaření za účetní období, neboli NI (= EAT = VHUO) určený k rozdělení.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje celkový počet emitovaných akcií podniku bez uvažování prioritních akcií.

Jedná se o klíčový ukazatel z pohledu investorů, který zobrazuje kolik podnik „vydělal“ na jednu akcii. Čistý zisk, který připadá na jednu akcii, se rozděluje na část připadající na dividendy a část pro budoucí vývoj podniku. Tento ukazatel není vhodný pro mezipodnikové srovnání, protože je účetní čistý zisk ovlivněn různorodostí účetních politik podniků.

c) cash - flow na akcii [CFPS - Cash - Flow Per Share]

$$\text{CFPS} = \frac{\text{EBIT} + \text{leasing} + \text{odpisy}}{\text{počet emitovaných akcií}} = \frac{\text{cash - flow z provozní činnosti}}{\text{počet emitovaných akcií}} \quad [\text{Kč na jednu akcii}]$$

$$\text{Cash - Flow Per Share} = \frac{\text{Operating Cash - Flow} - \text{Preferred Dividends}}{\text{Common Shares outstanding}}$$

kde podle ČÚS:

1) přístup podle [4 - str. 73], který jsem si zvolila, a je uveden výše

- *čítatel* - Vyjadřuje součet EBITu, leasingových splátek a odpisů za dané období.
- *jmenovatel* - Vyjadřuje počet emitovaných akcií akciové společnosti.

Ukazatel má význam v případech, kdy firmy používají různé metody účetního odpisování dlouhodobého majetku (dále DM) nebo financování DM pomocí leasingu. Dále nám umožňuje srovnání firem, které používají různých účetních metod, zejména v mezinárodním měřítku místo EPS, kdy se liší účetní standardy jednotlivých zemí.

d) price earnings ratio [P/E]

$$P/E = \frac{\text{tržní cena akcie}}{\text{EPS}} = \frac{\text{tržní cena akcie} + \text{počet akcií}}{\text{NI}}$$

$$P/E = \frac{\text{Market price of share}}{\text{Earnings per share}}$$

Jedná se o poměr tržní ceny akcie (Price) a zisku na akcii (EPS). Je to oblíbený ukazatel, který nám říká, kolik jsou investoři ochotni zaplatit za „korunu“ vykazovaných zisků. V případě, že je hodnota P/E nízká, pak akcie obsahují vysoké riziko a očekáváme negativní problémy v budoucnosti, kdy je malé P/E i při dobré hodnotě EPS. Vysoká hodnota P/E znamená, že investoři očekávají velký nárůst dividend, akcie obsahují malé riziko a investoři se spokojí s malým výnosem.

V následující tabulce je uveden přehled ukazatelů, kterým se budu věnovat v souboru Firma C.xlsx. Tyto ukazatele jsem si vybrala kvůli jednoduššímu převedení vzhledem k US GAAP.

Poměrové ukazatele	
Ukazatele likvidity	Běžná likvidita = oběžná aktiva /krátkodobé závazky
	Pohotová likvidita = (oběžná aktiva – zásoby) / krátk. závazky
	Okamžitá likvidita = finanční majetek / krátkodobé závazky
Ukazatele zadluženosti	Ukazatel zadluženosti = závazky celkem / aktiva celkem
	Úrokové krytí = EBIT / celkové nákladové úroky
Ukazatele aktivity	Rychlost obratu stálých aktiv = tržby/stálá aktiva
	Rychlost obratu zásob = tržby / zásoby
	Rychlost obratu pohledávek = tržby / pohledávky
	Rychlost obratu celkových aktiv = tržby /celková aktiva
Ukazatele rentability	Základní produkční síla = EBIT / celková aktiva
	Výnos na aktiva = NI / celková aktiva
	Výnos na vlastní jmění = NI / vlastní jmění
	Multiplikátor jmění akcionářů = celková aktiva / vlastní jmění

Tabulka 1 - Přehled poměrových ukazatelů

Vypočítala jsem tyto ukazatele dle ČÚS a US GAAP pro firmu C a dle ČÚS a IFRS pro firmu B, což uvádím v následujících tabulkách, viz soubory Firma C.xlsx a Firma B.xlsx na listech Poměrové ukazatele.

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Vybrané poměrové ukazatelé	ČÚS	US GAAP
Ukazatele likvidity		
Běžná likvidita	0,0111	2,2830
Pohotová likvidita	0,0090	1,8204
Okamžitá likvidita	0,0024	0,5799
Ukazatele zadluženosti		
Ukazatel zadluženosti	82,3344	0,3108
Úrokové krytí	#DIV/0!	#DIV/0!
Ukazatele řízení aktiv		
Rychlost obratu stálých aktiv	6,5939	0,6012
Rychlost obratu zásob	16,2324	1,4347
Rychlost obratu celkových aktiv	2,1015	0,1767
Ukazatele rentability		
Základní produkční síla	0,3446	-1,1362
Výnos na aktiva [ROA]	0,2772	0,0146
Výnos na vlastní jmění [ROE]	0,0006	0,0409
Multiplikátor jmění akcionářů [EQM]	0,0023	2,8023
Výnos na celkový investovaný kapitál [ROCE]	0,0006	0,0115

Tabulka 2 - Vybrané poměrové ukazatele podle ČÚS a US GAAP

Vybrané poměrové ukazatelé	ČÚS	IFRS
Ukazatele likvidity		
Běžná likvidita	2,4016	1,6800
Pohotová likvidita	1,3387	1,5555
Okamžitá likvidita	0,6904	0,8807
Ukazatele zadluženosti		
Ukazatel zadluženosti	0,4407	0,4901
Úrokové krytí	#DIV/0!	#DIV/0!
Ukazatele řízení aktiv		
Rychlost obratu stálých aktiv	11,1714	7,4845
Rychlost obratu zásob	3,9513	26,2200
Rychlost obratu pohledávek	6,4790	4,8349
Rychlost obratu celkových aktiv	1,5163	1,5420
Ukazatele rentability		
Základní produkční síla	0,1493	0,0920
Rentabilita investic [ROI]	0,1477	0,0928
Výnos na aktiva [ROA]	0,1185	0,0737
Výnos na vlastní jmění [ROE]	0,2762	0,1446
Multiplikátor jmění akcionářů [EQM]	2,3298	1,9613
Výnos na celkový investovaný kapitál [ROCE]	0,2341	0,1398

Tabulka 3 - Vybrané poměrové ukazatele podle ČÚS a IFRS

4 Český, evropský a americký účetní systém

4.1 Charakteristika českých účetních standardů

V České republice je účetnictví upravováno podle zákonů, vyhlášek a dalších právních předpisů, z nichž některé jsou vydané Ministerstvem financí ČR, které popisují postupy účtování a účetní osnovy pro jednotlivé účetní jednotky. Každý podnikatelský subjekt, který vede podvojně účetnictví, musí pravidelně sestavovat účetní závěrku, která se skládá z rozvahy, výkazu zisků a ztrát a také přílohy, jejíž součástí bývá cash-flow (přehled o peněžních tocích). Účetní jednotky stanovené v §21a odst. (1) zákona o účetnictví jsou povinny svoji účetní závěrku ověřovat auditorem. Tyto účetní jednotky, mimo jednotky, kterým ověřování účetní závěrky stanoví zvláštní předpis, jsou také povinny vyhotovit výroční zprávu. Výroční zpráva je dostupná pro veřejnost, hlavně pak pro investory, finanční analytiku nebo účetní znalce.

Účetní jednotky se řídí zákonem o účetnictví – zákon 563/1991 Sb. ze dne 12. prosince 1991, kde lze najít přesné definování účetních subjektů, rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky pro zjišťování účetních záznamů pro potřeby státu. Každá jednotka se musí řídit příslušnými opatřeními, vyhláškami a účetními standardy, které jsou vydané a schválené Ministerstvem financí.

Účetní systém ČÚS je založen na následujících zásadách [28]:

- *zásada věrného a poctivého zobrazení* – podstatou je přesně zaznamenat stav a pohyb majetku, jeho přírůstek a úbytek a vykazovat hospodářský výsledek.
- *zásada účetní jednotky* – vymezuje ekonomický celek, za který se vede účetnictví. V rámci účetní jednotky mohou být tvořeny i vnitropodnikové útvary, které za sebe vedou manažerské účetnictví, ale nemusí předkládat výsledky hospodaření.
- *zásada neomezeného trvání účetní jednotky* – hlavní uplatnění této zásady je v oceňování dlouhodobých aktiv, kdy se majetek odepisuje několik let. Předpokládá se, že účetní jednotka bude neustále trvat, že nedojde k jejímu zrušení, rozdělení nebo sloučení. Účetní jednotka má povinnost pravidelně vykazovat a zjišťovat výsledek hospodaření a finanční situaci. Hospodářský výsledek se vypočítává vždy za stejnou dobu i za účetní období, a to je jeden kalendářní rok (12 měsíců po sobě).
- *zásada oceňování v historických cenách* – majetek musí být oceňován vždy v cenách z období, ve kterém byl pořízen. Nebere se v úvahu budoucí dopad cenových změn nebo pokles kupní síly peněz.
- *zásada konzistentnosti mezi účetními obdobími* – účetní závěrky z jednotlivých účetních období na sebe navazují, stejně jako metody oceňování, odepisování a náplň položek ve výkazech. Z důvodu, aby byla zajištěna srovnatelnost finančních ukazatelů.
- *zásada vymezení okamžiku realizace* – vyžaduje určit okamžik, kdy dojde k zaúčtování - den dodávky, inkasa, pohledávky, vystavení faktury a podobně.
- *zásada opatrnosti* – do výše zisku se promítají všechny předpokládané a očekávané ztráty, rizika a znehodnocení majetku, i když ještě nenastaly a jejich výše není spolehlivě zjištělná. Realizuje se tvorbou rezerv a opravných položek.
- *zákaz kompenzace* – nikdy nesmí být kompenzovány účty nákladů a výnosů, aktiv a pasiv, závazků a pohledávek. Výjimkou jsou pohledávky a závazky vůči stejné

osobě, které mají splatnost do jednoho roku a jsou vedené ve stejných měnách. Mezi další výjimky patří převod podílu na hospodářském výsledku společníků v obchodní společnosti, doměrky a vratky z daní z příjmů, z nepřímých daní a poplatků.

- *věcná zásada* – výkazy musí být sestavovány na základě informací, které jsou pro uživatele významné.
- *přednost obsahu před formou* – nejdůležitějším hlediskem je obsah účetních informací, forma je taktéž podstatná, ale je až druhořadá.
- *akruální princip* - podle této zásady jsou důsledky transakcí, či jiných událostí uznány v době, kdy nastaly (a nikoli v okamžiku, kdy jsou za ně přijaty či vydány peníze nebo jejich ekvivalenty) a jsou zaúčtovány do období, k němuž se vztahují. Jedná se hlavně o časové rozlišení nákladů a výnosů.

České účetní standardy (dále jen ČÚS) lze rozdělit do skupin: (převzato z [20]):

- ČÚS pro podnikatele - pro účetní jednotky **účetující podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.**,
- ČÚS pro finanční instituce - pro účetní jednotky **účetující podle vyhlášky č. 501/2002 Sb.**,
- ČÚS pro pojišťovny - pro účetní jednotky **účetující podle vyhlášky č. 502/2002 Sb.**,
- ČÚS pro zdravotní pojišťovny - pro účetní jednotky **účetující podle vyhlášky č. 503/2002 Sb.**,
- ČÚS pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání - pro účetní jednotky **účetující podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.**,
- ČÚS pro vybrané jednotky, které vedou účetnictví **podle vyhlášky 410/2009 Sb.** (příspěvkové organizace, státní fondy, organizační složky státu, územní samosprávné celky,...).

Výkazy dle těchto vyhlášek jsou velmi odlišné. V mé práci budu pracovat s výkazy pouze pro účetní jednotky účetující podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. (ČÚS pro podnikatele).

4.1.1 České účetní standardy pro podnikatele

Jsou určeny pro podnikatele, kteří účtují v podvojném účetnictví a řídí se vyhláškou č. 500/2002 Sb. Skládají se z 23 standardů (seznam všech standardů viz příloha 1). Současné standardy jsou platné od 1. 1. 2004 (v pozdějších úpravách).

Struktura jednotlivých ČÚS pro podnikatele

Jednotlivé ČÚS pro podnikatele obvykle obsahují (kromě případných ostatních postupů) následující části:

Cíl

Cílem daného standardu je stanovit podle zákona o účetnictví a vyhlášky č. 500/2002 Sb. základní postupy účtování na účtech za účelem dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

Obsahové vymezení

Obvykle je zde uveden odkaz na obsahové vymezení příslušného okruhu účtování popisovaného v příslušném ČÚS, v zákoně o účetnictví a ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. Případně je uvedeno doplnění tohoto obsahového vymezení.

Postup účtování

Obsahuje konkrétní postupy účtování jednotlivých účetních operací, neboli uvádí, které účtové skupiny se použijí při účtování těchto účetních operací.

Analytické a podrozvahové účty

Jsou zde obsaženy případné požadavky na analytické účty, tj. podle jakých kritérií je vhodné účty analyticky členit při účtování o jednotlivých složkách majetku a závazků. Dále je u některých ČÚS týkajících se jednotlivých okruhů účtování uvedeno, které skutečnosti je třeba sledovat na podrozvahových účtech (např. evidence odepsaných pohledávek, majetku přijatého do úschovy, závazků a pohledávek z leasingu atd.).

4.1.2 Rozvaha

Rozvaha neboli bilance ukazuje finanční situaci firmy - stav jejího majetku a závazků k určitému datu, převážně k poslednímu dni finančního roku firmy. Je součástí řádné účtové závěrky. Forma a obsah jsou oficiálně stanoveny, protože slouží nejen k vnitřnímu použití ve firmě, ale i pro potřeby veřejnosti a státu. Rozlišují se dva typy rozvahy, buď v plném rozsahu, nebo ve zkráceném. Rozvaha má dvě strany, a to levou a pravou. Levá strana představuje aktiva společnosti a uvádí přehled toho, co podnik vlastní (zásoby, hotovost) a co mu dluží jiné ekonomické subjekty (majetkové účasti, pohledávky). Pravá strana rozvahy zobrazuje, jakým způsobem jsou aktiva firmy financována. Jedná se o pasiva společnosti, to znamená, co firma dluží jiným ekonomickým subjektům (bankovní půjčky, dluhopisy, závazky vůči dodavatelům), a vlastní kapitál. Rozvaha je výkaz o stavu majetku a neukazuje tok peněz ve firmě během finančního roku. V rozvaze se mimo jiné uvádí výše netto aktiv z minulého účetního období. Částky se udávají v českých korunách a na konci období vždy platí, že aktiva se rovnají pasivům.

Následující dělení rozvahy a výsledovky je podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. (ČÚS pro podnikatele), na rozdíl od předchozího popisu rozvahy, který platí obecně, nejen pro podnikatele.

Aktiva

V aktivech se zobrazují formy majetku. Aktiva se rozlišují na:

- stálá (dlouhodobý majetek hmotný, nehmotný a investiční),
- oběžná (zásoby, pohledávky, finanční majetek krátkodobý a peněžní prostředky),
- přechodná (časové rozlišení a dohadné účty aktivní).

V rozvaze se uvádí tři hodnoty aktiv:

- *brutto* – ocenění aktiva na odpovídajícím účtu,
- *korekce* – jsou to zúčtované opravné položky majetku a oprávkky k nim,

- *netto* – aktiva snižená o opravné položky a oprávky.

Platí následující vztah: **brutto – korekce = netto**.

Pasiva

Pasiva vyjadřují, z jakých cizích zdrojů byl majetek podniku (aktiva) pořízen. Jedná se o vlastní zdroje - základní kapitál, vklady vlastníků do společnosti, zisk/ztráta minulých let, výsledek hospodaření běžného roku, a cizí zdroje majetku - rezervy, krátkodobé a dlouhodobé závazky vůči věřitelům (včetně závazků z obchodního styku, čerpáno z [4]).

4.1.3 Výsledovka

Výkaz zisků a ztrát zobrazuje náklady, výnosy a jakého hospodářského výsledku společnost dosáhla za sledované a minulé období, podrobněji viz vyhláška č. 500/2002 Sb. (§ 20 až § 38). Výsledovka je podle zákona o účetnictví povinnou součástí účetní závěrky. Má předepsanou strukturu, pro menší podniky, které nemají zákonem danou povinnost ověřit závěrku auditorem, stačí vyhotovit ji ve zjednodušeném rozsahu.

Obecně platí vztah: **Hospodářský výsledek = výnosy – náklady**.

Je rozdělena do tří částí, kde se nachází informace o provozní, finanční a mimořádné činnosti. Můžeme z ní určit šest druhů hospodářského výsledku:

- provozní,
- finanční,
- za běžnou činnost,
- mimořádný,
- výsledek hospodaření za účetní období,
- výsledek hospodaření před zdaněním.

4.2 Charakteristika evropských účetních standardů

Jedná se o zásady primárně zaměřené na sestavování finančních výkazů předkládaných uživatelům a ne na sestavování vnitrofiremních hlášení a zpráv a už vůbec ne na sestavování daňových přiznání. Proto také došlo ke změně názvu z dříve užívaného IAS¹⁴ na IFRS. IFRS jsou výsledkem postupné harmonizace účetnictví v zemích sjednocené Evropy a následně celosvětové harmonizace. Je to systém plně odpovídající potřebám rozvinuté ekonomiky orientované na trh a poskytování informací těm, kteří využívají kapitálový trh a všechny jeho dostupné nástroje k podnikání.

Účetní systém IFRS je založen na těchto principech:

- *akruální báze* – výsledky transakcí a skutečností jsou předmětem uznání v době, kdy k těmto skutečnostem dochází a ne v době přijetí nebo výdeje peněz. Všechny tyto transakce jsou zobrazeny v účetních knihách a vykázány v účetní závěrce.
- *trvání podniku* – podnik bude ve své činnosti v nejbližší době pokračovat bez omezení.

---

¹⁴ Viz Seznam zkratk

- *srozumitelnosti* – všechny informace v účetní závěrce musí být pro uživatele snadno srozumitelné.
- *relevance* – informace, jsou relevantní z hlediska rozhodovacích potřeb uživatelů, tj. umožňují jim uskutečnit ekonomická rozhodnutí na základě hodnocení minulé, současné nebo budoucí události.
- *spolehlivosti* – informace v účetních výkazech nesmí obsahovat žádnou závažnou chybu nebo zkreslení.
- *srovnatelnosti* – možnost rozpoznat trendy ve finanční pozici a výkonnosti.
- *pravdivého a věrného obrazu* – pravdivé a věrné zobrazení finanční pozice, výkonnosti a jejich změn.

Seznam vydaných mezinárodních standardů viz příloha 4.

Při sestavování účetních výkazů musíme nutně použít všechny standardy, v opačném případě nelze účetní závěrku označovat za vypracovanou podle IFRS.

Sestavování účetních výkazů podle IFRS upravují dva „návod“y. Tím prvním je Koncepční rámec¹⁵ a tím druhým je Standard č. 1 (IAS 1 – Sestavování a zveřejňování účetních výkazů).

4.2.1 Koncepční rámec IFRS

Koncepční rámec není účetním standardem a neřeší žádný konkrétní problém. Je všeobecným návodem, z něhož vycházejí účetní standardy, není označen číselně a je klíčem k porozumění IFRS.

Pro sestavování účetní závěrky je koncepční rámec společný pro všechny standardy bez rozdílu. Tvoří jejich filosofický základ.

Základní prvky účetních výkazů:

- **Aktivum** – vlastní i cizí majetek využívaný podnikem, který je výsledkem minulých událostí a v budoucnu podniku přinese ekonomický prospěch,
- **Závazek** – je současnou povinností, který vznikl na základě minulých skutečností a očekává se vypořádání této povinnosti s jiným subjektem, ať už se jedná o peněžní či nepeněžní částku,
- **Vlastní kapitál** – je zbytkový podíl na aktivech účetní jednotky po odečtení všech závazků.

Sestavení a zveřejnění výkazů

Cílem Standardu IAS 1 – Sestavování a zveřejňování účetních výkazů je vyhotovit a předložit účetní výkazy tak, aby byla zajištěna jejich srovnatelnost v časové řadě téhož podniku a mezi podniky navzájem. K tomuto účelu určuje pravidla a požadavky na minimální rozsah vykazovaných údajů v účetních výkazech.

---

¹⁵ Plné znění dostupné z:

http://www.aasb.gov.au/admin/file/content102/c3/Oct_2010_AP_9.3_Conceptual_Framework_Financial_Reporting_2010.pdf

Kompletní sada účetního výkaznictví IFRS obsahuje tyto části:

- rozvahu,
- výsledovku,
- výkaz změn ve vlastním kapitálu,
- výkaz peněžních toků,
- použitá účetní pravidla a komentář.

Podnikům se doporučuje, aby předkládaly i finanční zprávu vytvořenou managementem, případně také dodatečné výkazy, které by mohly být užitečné uživatelům při jejich rozhodování.

4.2.2 Rozvaha

Standard nechává na podniku rozhodnutí, zda bude v rozvaze vykazovat aktiva a závazky podle rozdělení na krátkodobá a dlouhodobá. V případě, že podnik nebude toto členění provádět, vykáže položky v podstatě podle jejich likvidity. Předností IAS 1 je přesné vymezení rozvahové položky kdy je dlouhodobá a kdy krátkodobá [1].

Ukázka rozvahy podle IFRS viz příloha 5.

Rozvaha se dělí na následující položky:

a) Aktiva

Aktiva krátkodobá jsou držena pro prodej, spotřebu, pro krátkodobé obchodování, jedná se o peněžní prostředky, k nimž má podnik přístup. Ostatní aktiva jsou považována za dlouhodobá, zahrnují hmotná a nehmotná aktiva, finanční a provozní povahy.

b) Závazky

Krátkodobé jsou součástí běžného provozního cyklu, mají být uhrazeny v rámci dvanácti měsíců od rozvahového dne, například dividendy, neobchodní závazky, daň ze zisku atd. Veškeré ostatní závazky jsou dlouhodobé.

4.2.3 Výsledovka

Standard IAS 1 uvádí základní strukturu položek, které účetní jednotka musí povinně zveřejnit přímo ve výsledovce a které uvede buď ve výsledovce nebo v komentáři k účetním výkazům. Dále umožňuje vykazovat náklady v druhové¹⁶ nebo účelové¹⁷ struktuře provozních nákladů, což je jako podle ČÚS. Účelová struktura nákladů poskytuje více informací než druhová struktura. Když podnik zvolí účelovou strukturu, musí zveřejnit současně dodatečné informace o druzích nákladů, je to potřebné pro předpověď budoucích peněžních toků.

Ukázka výsledovky podle IFRS viz příloha 6.

---

¹⁶ IAS 1 označuje tuto klasifikaci jako metodu druhu nákladu.

¹⁷ IAS 1 označuje tuto klasifikaci jako metodu funkce nákladu nebo jako metodu nákladů prodeje.

4.2.4 Komentář k výkazům

Podnik musí vyhotovit ke všem výkazům (včetně výkazu o změnách ve vlastním kapitálu a výkazu cash flow) komentář, který bude obsahovat informace o podrobnější analýze vykázaných částek. Mezi nejdůležitější standardy, které stanovují do jisté míry obecné požadavky na informace zveřejňované v komentáři k účetním výkazům, patří IAS 1, IAS 8, IAS 10, IFRS 8 a IAS 24 (název jednotlivých standardů viz příloha 4).

Komentář má být vypracován v následující posloupnosti:

- prohlášení o shodě daných účetních výkazů se všemi standardy IAS/IFRS,
- zpráva o účetních pravidlech použitých při vykázání a zobrazení transakcí,
- informace o obsahu vykazovaných položek a další zveřejnění (což je dodatečný zdroj k účetním výkazům).

4.3 Charakteristika amerických účetních standardů

Všeobecně uznávané účetní standardy - US GAAP nejsou určeny ke státnímu dozoru nad organizacemi a zajištění kvalitního výkonu daňové správy, ale především k tomu, aby poskytovaly odpovídající informace investorům a majitelům podniků, kteří obchodují s cennými papíry na amerických kapitálových trzích. To je základní filozofie, na níž je tento systém založen. US GAAP by měl být povinný pro firmy, které mají veřejně obchodovatelné akcie na amerických burzách. Ostatní společnosti je také většinou využívají, aby si tím zvýšili jejich důvěryhodnost pro případné investory.

US GAAP je založen na těchto pěti všeobecně uznávaných zásadách, převzato z [6 a 19]:

- zásada historické hodnoty,
- zásada uznávání tržeb,

Základní pravidlo pro uznání tržeb je jednoduché. Tržbu je možné uznat v okamžiku, kdy se splní všechny tři následující podmínky:

- tržba je zasloužená¹⁸ (revenue is earned),
  - tržba je realizovaná nebo realizovatelná¹⁹ (revenue is realized or realizable),
  - existuje přesvědčivý důkaz, že došlo k transakci (persuasive evidence that a transaction has taken place exists)
- zásada časové a věcné souvislosti,
  - zásada plného sdělení - úplné informovanosti,
  - zásada omezení, která spočívá v upřednostnění:

---

¹⁸ Tržba je zasloužená v okamžiku, kdy prodávající strana splní všechny své povinnosti vůči kupující straně. Prodávající strana splní své povinnosti tím, že kupující straně dodá výrobek, zboží anebo poskytne službu.

¹⁹ Tržba je realizovaná nebo realizovatelná v okamžiku, kdy kupující strana splní všechny své povinnosti vůči prodávající straně. Kupující strana splní své povinnosti tím, že za výrobek, zboží anebo službu zaplatí, nebo slíbí, že zaplatí. Z pohledu prodávající strany je tržba realizovaná, pokud jsou obdržené peníze (cash is received) nebo nárok na peníze (claim to cash), podrobněji v literatuře [19].

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

- ceny proti užitečnosti,
- průmyslových zvyklostí,
- opatrnosti,
- rovnováhy kvalitativních charakteristik,
- včasnosti podání informací,
- významnosti a podstatnosti informací (upřednostnění obsahu před formou).

Jedná se o zásady primárně zaměřené na sestavování finančních výkazů předkládaných uživatelům a ne na sestavování vnitrofiremních hlášení a zpráv a rozhodně ne na sestavování daňových přiznání. Využití tohoto systému není založeno na zákonné povinnosti, ale na dobrovolném rozhodnutí. V současné době je systém založen na 163 standardech, z nichž celkem 51 bylo zrušeno a nahrazeno novými standardy, 7 konceptech, z toho šesti platných a 48 interpretacích FASB, z toho 29 platných.

Instituce, které hrají významnou roli při vytváření US GAAP:

- **Komise pro cenné papíry a burzy (SEC)** - má za úkol regulovat americký trh s cennými papíry a zajistit odpovídající informace pro investory a věřitele.
- **Rada pro účetní standardy (FASB)** - je profesní instituce, která provádí svou činnost nezávisle na veřejných účetních firmách i na kapitálových společnostech.

FASB uvádí svá stanoviska čtyřmi způsoby:

1. **Koncepční rámec finančního účetnictví (SFAC)** - jeho úkolem je zajistit soudržnost účetních standardů. Samotný koncept není účetním standardem.

Koncepční rámec se skládá ze šesti následujících konceptů:

- **SFAC 1 - Cíle účetního výkaznictví podniku (Objectives of Financial Reporting by Business Enterprises)**

Uvádí tři cíle:

- zajistit informace použitelné pro předpoklad peněžních toků,
  - zajistit informace pro ekonomické rozhodování,
  - zajistit a informace o ekonomických zdrojích.
- **SFAC 2 - Kvalitativní charakteristiky účetních informací (Qualitative Characteristics of Accounting Information)**
Určuje kvality, díky nimž jsou informace užitečné.
  - **SFAC 3 - nahrazen SFAC 6**
  - **SFAC 4 - Cíle účetního výkaznictví neziskových organizací (Objectives of Financial Reporting by Nonbusiness Organizations)**

- **SFAC 5 - Rozpoznání a oceňování v účetních výkazech podniku (Recognition and Measurement in Financial Statements of Enterprises)**

Určuje jak a kdy oceňovat účetní data.

- **SFAC 6 – Základní prvky účetních výkazů podniku (Elements of Financial Statements of Business Enterprises)**

Určuje deset prvků, které představují složky účetních výkazů (aktiva, vlastní kapitál, dluhy, zisk, výnosy, atd.).

2. Účetní standardy (SFAS)

Jsou to směrodatná ustanovení, která vysvětlují všeobecně uznávané účetní standardy.

3. Interpretace účetních standardů (FIN)

Tyto předpisy ukazují, jak použít vydané standardy.

4. Technické věstníky (TB)

Slouží jako průvodce, jak se vyznat v účetních standardech.

4.3.1 Rozvaha

Nejrozsáhlejší výkaz US GAAP je rozvaha, která se dělí do tří hlavních částí:

- majetek neboli aktivum (assets),
- závazky (liabilities),
- vlastní kapitál (equity).

Majetek se vyjadřuje v pořadí likvidity (od nejvíce po nejméně), závazky se prezentují v pořadí splatnosti (od nejdříve po nejpozději) a vlastní kapitál se zobrazuje v pořadí daném tradicí.

Není předepsána žádná konkrétní podoba, ale neměla by obsahovat zbytečně podrobné nebo zavádějící informace. Rozvaha musí mimo jiné obsahovat název účetní jednotky a den, ke kterému byla vytvořena.

Struktura rozvahy podle US GAAP viz příloha 7.

4.3.2 Výsledovka

Jako každá výsledovka, tak i výsledovka podle US GAAP shromažďuje výsledky ekonomických aktivit podniku za účetní období. Pro investory jsou důležité informace o hospodářském výsledku. Věřitelé se zajímají o schopnost podniku vytvářet peněžní prostředky potřebné k úhradě závazků.

Výsledovka vytvořená ve shodě s US GAAP je vytvářena výhradně v účelové podobě provozních nákladů. Tak jako není předepsána standardní podoba rozvahy, není předepsána ani forma výsledovky [1 - str. 211].

Položky výsledovky jsou rozděleny do následujících částí, čerpáno z [1 - str. 203]:

- revenues (výnosy) - z hlavních výdělečných činností,
- gains - „přínosy“ z okrajových nebo náhodných činností,
- expenses (náklady) - z hlavních výdělečných činností,
- losses - „újmý“ z okrajových nebo náhodných činností.

Tyto čtyři části by se měli rozlišovat, protože se liší v riziku, stabilitě a předvídatelnosti (očekávatelnosti).

Úplný hospodářský výsledek (Comprehensive Income) je změna v kapitálu obchodní firmy během období způsobená transakcemi, kromě transakce majitelů [19].

Formáty výsledovky

- *jednostupňová (the single-step form)* - rozděluje se na výnosy a náklady. Provozní a ostatní výnosy jsou sečteny do celkových výnosů. Náklady na prodané zboží, provozní a ostatní náklady se sečtou do celkových nákladů. Celkové náklady se odečtou od celkových výnosů a tím se získá čistý zisk.
- *vícetupňová (the multiple-step form)* - náklady a výnosy se rozdělují na provozní a neprovozní činnost, čímž se lépe určují informace o výnosech a nákladech z hlavní činnosti.

V praxi se firmy mohou samy rozhodnout, jakou formu chtějí zveřejňovat, ale většina firem používá vícetupňovou (multiple-step) formu. Struktura výsledovky podle US GAAP viz příloha 8.

Výsledkem aplikace jak IFRS, tak US GAAP musí být pravdivý a věrný obraz ekonomické reality.

5 Odlišnosti jednotlivých účetních systémů

Při prvním podrobném pohledu na IFRS a US GAAP je možné si všimnout jednoho zásadního rozdílu mezi těmito systémy a českou účetní legislativou, na kterou jsme zvyklí. IFRS a US GAAP se nezabývají sestavováním vnitropodnikových reportů, ani finančních zpráv sloužících jako doprovázející informace pro daňové přiznání.

Původ tvorby IFRS vyplývá z politického rozhodnutí členských zemí a sjednocené Evropy, dnes EU. To je základní a zásadní rozdíl mezi vývojem US GAAP a IFRS.

Rozdíl mezi Českými účetními standardy a IFRS je patrný na první pohled – přístup IFRS je poněkud „benevolentnější“ než přístup Českých účetních standardů. Standardy IFRS udávají minimální nároky na každou složku účetní závěrky, ale umožňují celou řadu různých přístupů. Rozvaha, výkaz zisků a ztrát, výkaz o změnách vlastního kapitálu, ani výkaz o peněžních tocích nemají v žádném standardu IAS nebo IFRS stanovenou konkrétní podobu, ve které mají být předkládány. Oproti tomu předpisy Českých účetních standardů jsou velmi přísné, podoba všech součástí účetní závěrky má pevně danou strukturu.

Účetní systémy se skládají z určitých základních prvků. Seznam těchto prvků je ale v každém systému odlišný. Například české účetnictví uznává jako součást výsledovky výnosy a náklady, zatímco US GAAP nebo IFRS přidávají ještě zisky a ztráty (gains and losses). Kromě rozdílnosti mezi systémy v počtu používaných prvků navíc, je hlavním rozdílem to, že pod stejným prvkem nacházejícím se ve více účetnictví, může být pokaždé chápáno něco jiného.

Rezervy se v US GAAP nepovažují za pasivní účty, jako je tomu v ČÚS, ale za kontrární aktivní účty (Contra Asset Accounts), které se vykazují pouze podstatné, tak jako záporná čísla. Dalším rozdílem jsou kurzovní rozdíly a pohledávky za upsané vlastní jmění, které se v US GAAP považují za součást vlastního jmění, což způsobuje rozdíly při výpočtu poměrových ukazatelů.

Některé rozdíly v rozvaze mezi US GAAP a ČÚS (jednotlivá vyjádření se vztahují k US GAAP)

- finanční investice v dlouhodobých aktivech se oceňují v tržních cenách,
- neexistují žádné nehmotné výsledky výzkumu a vývoje,
- závazky se vykazují v současné hodnotě peněžních toků, nikoliv v nominální hodnotě,
- ve vlastním kapitálu nemusí být základní kapitál ani emisní ážio,
- fondy ze zisku nejsou povinné,
- při prodeji pohledávky a současně právu na její zpětný odkup se nejedná o prodej, ale o půjčku,
- při pronájmu majetku takovým způsobem, že ho firma může používat stejným způsobem, jako kdyby ho vlastnila, se majetek a závazek vyazuje v plné výši pronajatého majetku (finanční leasing podle českých standardů).

5.1 Odlišnosti ve vztahu k finanční analýze

5.1.1 Rozdíly v některých položkách poměrových ukazatelů

Ukazatele a testy finanční analýzy jsou ve všech zkoumaných účetních systémech stanoveny stejně nebo velmi podobně, rozdíly může způsobovat odlišná definice dat (vychází z odlišných standardů účtování), která do nich vstupují. Tato data pochází z výročních zpráv a účetních závěrek sestavených dle příslušných pravidel.

V dalších podbodech bude podrobněji popsána příčina těchto rozdílů a zhodnocen jejich vliv na výsledky finanční analýzy.

5.1.1.1 Rozdílné způsoby oceňování

Jedním z důvodů rozdílů v poměrových ukazatelích jsou různé způsoby oceňování položek. České účetní standardy vyžadují oceňování podle Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, část čtvrtá – způsoby oceňování (Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví: Část čtvrtá - Účetní metody, § 47 Způsoby oceňování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a vymezení nákladů s jeho pořízením souvisejících, viz literatura [3]).

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

ČÚS dovoluje oceňovat na třech následujících oceňovacích základnách:

- **oceňování v historických cenách (§ 25)** - nejčastější způsob oceňování. Veškerý majetek nevytvořený vlastní činností a pohledávky nabyté za úplatu se oceňují pořizovací cenou. Naopak majetek vytvořený vlastní činností (včetně zásob) se oceňuje vlastními náklady (tj. přímé náklady + výrobní režie). Peněžní prostředky, ceniny, pohledávky a závazky se oceňují jmenovitými hodnotami.
- **oceňování reálnou hodnotou (§ 27)** - tento způsob oceňování je velmi omezený.
Patří sem tyto položky:
  - cenné papíry, s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti, dluhopisů pořízených v primárních emisích neurčených účetní jednotkou k obchodování, cenných papírů představujících účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem a cenných papírů emitovaných účetní jednotkou,
  - deriváty,
  - majetek a závazky v případech, kdy ocenění reálnou hodnotou ukládá zvláštní právní předpis,
  - pohledávky, které účetní jednotka nabyla a určila k obchodování atd.
- **oceňování reprodukční cenou** - v cenách stejného nebo obdobného majetku v současnosti. Tato metoda se používá velmi výjimečně. Patří sem například majetek bezúplatného nabytí nebo majetek v případech, kdy vlastní náklady na jeho vytvoření vlastní činností nelze zjistit.

IFRS naproti tomu povoluje oceňovat na čtyřech oceňovacích základnách, z nichž tři jsou stejné jako v ČÚS. IFRS navíc používá ocenění **současnou hodnotou (present value)**. „Je oceňovacím přístupem, při němž jsou aktiva oceněna v diskontované hodnotě budoucích čistých přítoků peněz, které bude aktivum dle očekávání vytvářet v běžném podnikání. Závazky se oceňují v diskontované hodnotě budoucích čistých odtoků peněz, které budou dle očekávání nutné k vypořádání závazků v běžném podnikání“ [18 - str. 25].

Zatímco ČÚS přísně vymezuje, pro které položky účetní závěrky je dovoleno použití jiných způsobů oceňování než na bázi historických cen, v IFRS dochází ke kombinaci různých oceňovacích základů velice často.

Přestože existují mezi **US GAAP** a IFRS jisté odlišnosti, to podstatné - rozsah a typy používaných oceňovacíchází - je podobný. Stejně jako IFRS se v US GAAP používají historické náklady, běžná cena, realizovatelná hodnota a současná hodnota. US GAAP navíc pracuje ještě s jednou hodnotou, a tou je **běžná tržní hodnota (current market value)**. Definice běžné tržní hodnoty (výstupní hodnota) je velmi podobná čisté realizační ceně (ta je případně snižena o náklady na uskutečnění prodeje), přesto ji US GAAP vykazují samostatně, viz literatura [19].

Vlivem pokračující harmonizace neexistují velké rozdíly mezi bázemi v České republice a oceňovacími bázemi IFRS nebo US GAAP. Ovšem nějaké odlišnosti přece jen jsou. Především v rozsahu použití metod a uznávání položek aktiv a převážně dluhů do účetnictví jednotek. Česká legislativa rovněž neumožňuje použití současné hodnoty. Dále použití nejaktuálnější hodnoty, a to reálné hodnoty, je v českých předpisech zúženo na velmi malý okruh položek (vybrané cenné papíry), stejně tak použití čisté realizační ceny v případě zásob.

Dalším nemalým rozdílem je nemožnost přecenit položky k častějšímu okamžiku než k rozvahovému dni.

Rozdílnost v poměrových ukazatelích

Podle ČÚS je EBIT získaný z výsledovky sestavené dle druhového členění nákladů, zatímco podle US GAAP je získaný z výsledovky sestavené v účelovém členění nákladů vycházející z čistých tržeb, ovšem formát výsledovky nemá na jeho výpočet vliv. Za rozdílnost hodnot EBITu může to, že US GAAP a ČÚS zachycuje většinu obchodních případů jinak, proto je v podstatě nemožné, aby se hospodářské výsledky jednotlivých systémů shodovaly [19].

Rozdílem v poměrových ukazatelích jednotlivých účetních systémů, je rozdílná klasifikace stálých aktiv, které se objevují ve vzorcích poměrových ukazatelů. Rozdíl se tedy týká vzorců: ukazatel zadluženosti, krytí stálých aktiv vlastním jměním, krytí stálých aktiv vlastním jměním a cizím dlouhodobým kapitálem, dlouhodobá zadluženost, rychlost obratu stálých aktiv, rychlost obratu celkových aktiv, základní produkční síla, výnos na aktiva (ROA) a multiplikátor jmění akcionářů (EQM).

Proto v další části probereme definice stálých aktiv jednotlivých účetních systémů.

5.1.1.2 Rozdíly v dlouhodobých (stálých) aktivech

Dlouhodobá aktiva jsou ta aktiva, která nejsou penězi a nebudou likvidována (spotřebována do jednoho roku). Obecně se dají rozdělit do tří hlavních podsložek - dlouhodobý majetek hmotný, nehmotný a finanční, významově se tedy v ČÚS a IFRS neliší. V US GAAP se dlouhodobá aktiva mohou rozdělit do čtyř klasifikací, z nichž první tři jsou shodné s podsložkami podle ČÚS a IFRS, čtvrtá klasifikace se označuje jako Zdroje (resources), viz literatura [19]. V US GAAP však není povinné, aby všechny firmy takto dělily svá aktiva.

1. Dlouhodobý hmotný majetek

Podle ČÚS

ČÚS 013 - Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek

Vyhláška č. 500/2002 Sb., Část druhá: Účetní závěrka, Hlava II: Obsahové vymezení některých položek rozvahy, § 7 Dlouhodobý hmotný majetek

- veškerý hmatatelný majetek společnosti s dobou použitelnosti delší než 1 rok (například nemovitosti, stroje, zařízení),
- oceňuje se výhradně pořizovací cenou, v případě vlastní výroby pak vlastními náklady,
- reprodukčními cenami dlouhodobý majetek nově zjištěný a v závěrce dosud neuvedený (např. inventarizační přebytek),
- náklady na pořízení majetku jsou součástí ocenění,
- na velké náklady (generální opravy, odstranění nemovitostí apod.) se tvoří rezervy,
- přeceňování není povoleno.

Podle IFRS

IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení

- je povolen model přeceňování, mohou se vykazovat i v reálných hodnotách,
- náklady na pořízení majetku jsou součástí ocenění,
- *rezervy se netvoří*, náklady na pravidelné významné kontroly jsou vykázány jako samostatné aktivum, *náklady na odstranění jsou zahrnuté v pořizovací ceně aktiva a odepisují se.*

Podle US GAAP

Obecně uznávané účetní postupy pro hmotný investiční majetek (property, plant and equipment, neboli PP&E) existovaly ještě před tím, než se začaly vydávat vyhlášky, které nyní tvoří většinu US GAAP. Proto nebyla vydána žádná vyhláška, která by tuto oblast zmiňovala.

PP&E se dělí do třech kategorií:

- pozemky (property nebo land),
- budovy (plant, buildings nebo structures),
- zařízení (equipment).

Závazky při vyřazení

Na rozdíl od českých účetních standardů, ale stejně jako IFRS (IAS 16) požaduje US GAAP dle vyhlášky SFAS 143 započítat do pořizovací ceny majetku náklady, které vzniknou při jeho vyřazení z důvodu prodeje či uplynutí doby životnosti. Může se jednat o demontáž, ekologickou likvidaci nebo odstranění následků na životní prostředí v případě končící skládky odpadů.

2. Dlouhodobý nehmotný majetek

Výdaje na výzkum, zřizovací výdaje, výdaje na školení, reklamu nebo na přesídlení společnosti jsou podle IFRS ve standardu IAS 38 chápány jako běžné provozní náklady období, kdy byly tyto částky vynaloženy. Při převodu je proto nutno takové částky identifikovat. Předmětem převodu nemusí být celá rozvahová položka, ale pouze její část (což platí obecně, nejen pro nehmotná aktiva) [30].

Podle ČÚS

ČÚS 013 - Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek

Vyhláška č. 500/2002 Sb., Část druhá: Účetní závěrka, Hlava II: Obsahové vymezení některých položek rozvahy, § 6 Dlouhodobý nehmotný majetek

- veškerý nehmotný majetek společnosti s dobou použitelnosti delší než 1 rok (například ochranné známky, výsledky výzkumu, software, atd.),
- oceňuje se výhradně pořizovací cenou, v případě vlastní výroby pak vlastními náklady,
- přeceňování na reálnou hodnotu není povoleno,

- náklady na pořízení majetku se vykazují jako podsložka.

Podle IFRS

IAS 38 – Nehmotná aktiva

- je povolen model přeceňování, mohou se vykazovat i v reálných hodnotách,
- IFRS rozlišuje aktiva s určitelnou a neurčitelnou dobou použitelnosti, kde aktiva s neurčitelnou dobou použitelnosti se neodepisují,
- *zřizovací výdaje* nesplňují definici aktiva a *zahrnují se do nákladů*.

Podle US GAAP

Nehmotný majetek nemá vnitřní hodnotu, ale pouze odvozenou hodnotu (derived value), proto US GAAP je vůči hodnotě těchto majetků vždy skeptický.

Podle účtování a vykazování lze běžné majetky dělit do následujících skupin:

- patenty, copyright, obchodní značky a názvy (patents, copyrights, trademarks and tradenames),
- licence, povolení a koncese (licenses, permits and franchises),
- majetkový pronájem (capital leases),
- goodwill - vyhláška 142 definuje goodwill jako přebytek pořizovací hodnoty kupované jednotky nad hodnotou součtu pořizovaného majetku a předpokládaných závazků. Záporný goodwill podle US GAAP neexistuje.
- ostatní nehmotný majetek - do této skupiny se může zahrnout nehmotný majetek jako například seznam zákazníků nebo technologické postupy (na které se nevztahuje patent) [19].

5.1.1.3 Způsoby odpisování

V následující části jsou uvedeny způsoby odpisování v jednotlivých systémech.

Odpisování podle ČÚS

Je srovnatelné s IFRS. Od 1. ledna 2010 je komponentní odpisování volitelnou možností způsobu odpisování.

1. rovnoměrné (lineární) odpisy

V každém roce je odepsána a přenesena do nákladů stejná část vstupní ceny. Rovnoměrný odpis lze vypočítat podle následujícího vzorce:

$$\text{odpis} = \frac{PC}{t}$$

kde PC = pořizovací cena, t = doba odepisování.

2. zrychlené (degresivní) odpisy

Majetek, který v začátku doby užívání ztrácí podstatnou část své hodnoty, by měl být odepisován zrychleně. Odpis následujícího roku je vždy nižší než odpis předešlého roku. Nejvyšší odpis majetku se účtuje v prvním roce a nejnižší v posledním. Vzorec pro zrychlený odpis je následující:

$$\text{odpis} = \frac{2 * PC * (t + 1 - i)}{t * (t + 1)}$$

kde i = rok odepisování.

Tato metoda není jediná, existuje více matematických postupů. V IFRS a US GAAP je možné použít metody DDB (double declining balance method) nebo SYD (sum of year's digits). Princip klesajícího odpisu je stejný, např. při metodě DDB je předchozí odpis dvojnásobný oproti následujícímu. Zrychlené odpisy vypočtené metodou SYD jsou lineárně klesající.

3. zpomalené (progresivní) odpisy

Používá se v případě, že bude majetek ztrácet hodnotu především na konci své životnosti a v prvních letech jeho používání bude opotřebení minimální. Každý další odpis je vyšší než předešlý.

$$\text{odpis} = \frac{2 * PC * i}{t * (t + 1)}$$

Vysvětlivky jsou stejné, jako v předchozím vzorci.

4. Metoda komponentního odpisování

Nejnovější metodou účetního odpisování v českém účetním systému je tzv. metoda komponentního odpisování majetku upravená § 56a vyhlášky. Možnost komponentního přístupu odpisování v českém účetnictví zavedla novelizace vyhlášky z roku 2008, ale její použití je možné až od 1. ledna 2010.

IFRS v určitých případech klade požadavek na komponentní odpisování aktiv. Proto tuto novelizaci považují za velký krok v přiblížení ČÚS k Mezinárodním standardům finančního výkaznictví v odpisování DM. Díky novelizaci byla definována i zbytková hodnota, která je v rámci IFRS povinná, ale podle ČÚS je dobrovolná.

Komponentou se rozumí určená část majetku (DHM) nebo souboru majetku podle § 6a odst. 1 nebo určená kontrola výskytu závad, u které je výše ocenění významná v poměru k výši ocenění celého majetku, jehož doba použitelnosti se významně liší od doby použitelnosti majetku. Komponenta se odpisuje během používání samostatně.²⁰

---

²⁰ Vyhláška Ministerstva financí č. 500/2002 Sb., k provedení zákona o účetnictví pro podnikatele účtující v podvojném účetnictví § 56a odst. 2 a 3.

5. výkonová metoda

Používá se pro majetek, jehož opotřebení je spjaté se skutečnou mírou využití. Podstatou je stanovení odpisového koeficientu (odvozený od hodin, vyrobených ks, atd.), pomocí něhož je vždy ke konci účetního období odpisována jeho „opotřebovaná“ hodnota.

$$\text{odpisový koeficient} = \frac{PC}{\text{kusy za dobu životnosti}}$$

$$\text{odpis} = \text{odpisový koeficient} * \text{skutečný výkon za rok},$$

kde kusy za dobu životnosti vyjadřují počet výkonů deklarovaných výrobcem.

Odpisování podle IFRS

Metody odpisování jsou periodicky přehodnocovány. Zbytkové hodnoty a doby použitelnosti se přehodnocují ke každému datu rozvahového dne. Pokud je možné rozdělit položku dlouhodobého hmotného majetku na jednotlivé komponenty, tyto komponenty se odpisují samostatně po dobu jejich použitelnosti.

Metody odpisování (převzato z [18 - strana 110 a 111])

Standard uvádí metodu rovnoměrných (lineárních) odpisů, metodu zmenšujícího se základu a metodu výkonových odpisů. Veškeré předpoklady a metody, které byly použity při stanovení odpisů, by měly být pravidelně přezkoumávány, a pokud se vyskytne významná změna, která tato východiska ovlivní, je nutno postup odpisování či výši odpisů upravit.

Příklady vybraných metod odpisování

a) Metoda zmenšujícího se základu

Metoda spočívá v tom, že se vypočte odpis jako násobek konstantního procenta a aktuální zůstatkové ceny:

$$s = 1 - \sqrt[n]{\frac{ZBH}{PC}}$$

kde s = roční odpisová sazba, n = počet let, ZBH = zbytková hodnota, ZC = zůstatková cena (tj. PC – provedené odpisy)

$$\text{roční odpis} = ZC * s$$

b) Metoda DDB

Výše uvedený postup je často nahrazován touto zjednodušenou metodou, kdy je odpisové procento stanoveno jako násobek lineární sazby, nejčastěji se jedná o dvojnásobek.

c) **Metoda sumace čísel (SYD)**

Tato metoda je založena na stanovení proměnlivého procenta odpisu ze vstupní ceny pro odpisování.

$$\text{roční odpis v } i\text{-tém roce} = (\text{PC} - \text{ZBH}) * \frac{n + 1 - i}{\frac{n * (n + 1)}{2}}$$

kde i = i -tý rok odpisování.

d) **Odpisy závislé na výkonu**

Nezávisle proměnnou je v tomto případě předpokládaný výkon zařízení (celkový výkon), který představuje jeho použitelnost.

$$\text{roční odpis} = (\text{PC} - \text{ZBH}) * \frac{\text{výkon v daném roce}}{\text{celkový výkon}}$$

Standard IAS 16 přikládá velkou důležitost stanovení doby použitelnosti aktiva. Naše účetní předpisy, se této otázce věnují daleko méně. Menší podniky se těmito otázkami vůbec nezabývají a využívají tzv. „daňové“ nebo daňově uznatelné odpisy, tj. místo určení doby použitelnosti vychází při stanovení odpisů z daňových limitů.

Odpisování podle US GAAP

Srovnatelné s IFRS, kromě toho, že US GAAP vykládá změnu ve způsobu odepisování jako změnu účetní metody. Kumulativní efekt změny se pak odráží ve výsledovce běžného období.

US GAAP neobsahuje žádné majetkové skupiny (jako např. v českém účetnictví). Doba odepisování se určuje pro každý druh investičního majetku zvlášť podle odhadu jeho skutečné životnosti. US GAAP povoluje zrychlené odepisování, ale toto zrychlení musí vždy věrně zohlednit aktuální užitečnou životnost majetku. Pro daňové účely se obvykle odepisuje mnohem kratší dobu a podstatně rychleji než pro finanční účely. Proto vznikají rozdíly mezi účetním a daňovým ziskem. Tento rozdíl se vykazuje jako odložená daň (Deferred Taxes), pokud je podstatný.

Metody odpisování

Odpisové metody jsou založeny buď na bázi časové, nebo výkonové. US GAAP žádné metody nepředepisuje, jediný požadavek na ně kladený je, aby účetní jednotka při výběru metody postupovala „rozumně a systematicky“.

Odpisové metody založené na časové bázi

Standardní metody tohoto typu existují tři: lineární metoda, metoda SYD a metoda DDB.

1. Lineární (rovnoměrná) metoda

Lineární metoda je nejjednodušší a nejpoužívanější. Používá se v případě, kdy majetek přináší účetní jednotce po celou dobu své životnosti stejný ekonomický užitek. Tato

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

---

metoda při určení výše ročního odpisu odečítá zbytkovou hodnotu od pořizovací ceny majetku, což se podle ČÚS neprovádí.

$$\text{roční odpis} = \frac{PC - ZBH}{t}$$

Vysvětlivky jsou stejné, jako v předchozích vzorcích.

2. metoda sumace čísel (SYD = sum of the year's digits method)

Metoda SYD patří mezi zrychlené metody, u nichž jsou odpisy na začátku doby životnosti vyšší než na konci této doby.

$$\text{odpis v daném roce} = \frac{(PC - ZBH) * \text{doba zbývající do konce životnosti}}{SYD}$$

kde $SYD = t*(t+1)/2$, ostatní zkratky jsou vysvětleny výše.

3. metoda DDB (double²¹ declining balance method)

V prvním roce odpisování počítáme s celkovou hodnotou majetku nesníženou o zbytkovou hodnotu. V posledním roce se u této metody již odpis nepočítá podle vzorce, ale jednoduše se odepíše taková částka, abychom se dostali na danou zbytkovou hodnotu.

$$\text{odpis}_1 = \frac{2 * (PC - ZBH)}{t} \qquad \text{odpis}_2 = \frac{2 * ZC}{t}$$

kde odpis_1 = odpis v 1. roce odpisování, odpis_2 = odpis v následujících letech, ostatní zkratky jsou vysvětleny výše.

Mezi časové metody patří také metoda současné hodnoty (present value method), která je „zpomalená“. Hodí se pro odpisování majetku, který přináší nižší výnosy na začátku své doby životnosti. Výpočet je založen na vzorci buď pro budoucí, nebo současnou hodnotu.

Výkonové odpisy

Výkonové odpisy jsou založeny na tom, kolik výrobků majetek vyprodukuje, jak za celou dobu používání, tak i za jeden rok.

$$\text{roční odpis} = \frac{(PC - ZBH)}{\text{odhadovaný objem produkce za celou dobu životnosti}} * \text{objem produkce}$$

kde objem produkce je udáván v daném roce.

---

²¹ Při základní aplikaci se používá koeficient 2 („double“), ale může se použít i 3 („triple“) nebo případně 4 („quadraple“).

Většina firem, které vedou účetnictví buď podle ČÚS, IFRS nebo US GAAP se zabývají metodou, která je ve všech těchto systémech stejná, proto nebudu u odpisů provádět transformaci.

5.1.1.4 Rezervy

Rezervy na obecná rizika z podnikání a rezervy na budoucí provozní ztráty se podle IFRS nevytváří. Úprava této problematiky je uvedena v IAS 37. Do rezerv na budoucí provozní ztráty zahrnují IFRS také rezervy na opravy dlouhodobého majetku. Komponenty majetku, které mají různou dobu životnosti, se podle tohoto standardu odpisují samostatně. Výsledkem je, že IFRS vykazují v důsledku komponentního přístupu k odpisům horší výsledek než česká legislativa, protože příslušnou částku, například spojenou s výměnou určitého zařízení (komponenty majetku), zachytí do výsledovky pomocí vyšších odpisů. Česká legislativa odpisuje majetek jako celek a výkyvy v hospodaření, které souvisejí s výměnou určité komponenty majetku, jsou řešeny pomocí tvorby a zúčtování rezervy na opravy.

Z komponentního přístupu vyplývá, že IFRS zakazují tvořit rezervu na opravy dlouhodobého majetku s odůvodněním, že pokud má společnost potřebu tvořit rezervu na opravy, jedná se o špatně stanovené odpisy. Pokud by se v případě komponentního přístupu podle IFRS ještě tvořila rezerva, jednalo by se o duplicitu v oblasti nákladů. Pokud tedy v rámci převodu eliminujeme rezervu na opravy dlouhodobého majetku, je nutno zároveň přehodnotit ocenění dlouhodobého majetku v souvislosti se zavedením komponentního přístupu k výpočtu odpisů (v mezích proveditelnosti).

V české rozvaze se také můžeme setkat se situací, kdy je jako aktivum vykazována položka, která v minulosti splňovala definici aktiva podle IFRS, avšak k datu převodu již tuto definici nespĺňuje. V české rozvaze je taková položka nadále odpisována až do skončení její životnosti. V rámci IFRS je tato položka účtována do nákladů v období, kdy přestane platit definice aktiv. Pokud by v rozvaze byla nalezena při převodu, je nutno ji zúčtovat proti nerozděleným ziskům. To platí i v případě, kdy se daný majetek stále fyzicky nachází ve společnosti [30].

V **IFRS** existuje specifický standard (IAS 37), týkající se účtování o rezervách na obecné bázi, zatímco **US GAAP** obsahují několik standardů, vztahujících se ke konkrétní podobě rezerv, například závazkům vyplývajícím z ochrany životního prostředí nebo nákladům na restrukturalizaci. Oba tyto systémy neumožňují vykazování rezerv na budoucí náklady, včetně nákladů spojených s navrhovanou (stále ne platnou) legislativou. V ČÚS se v praxi používá stejný postup, ale postupy účtování pro podnikatele zatím umožňují širší výklad svým obecným požadavkem tvorby rezerv na rizika (např. opravy) a obecné ztráty z podnikání. Existující obecné rezervy na rizikové úvěry vytvořené v minulých letech budou odúčtovány podle platných přechodných ustanovení [32].

Účetní pojetí

Podle US GAAP je účetní pojetí rezerv srovnatelné s IFRS.

IFRS

Rezervy by měly být vykazovány jen v případě, když:

- má podnik současný závazek (právní nebo odvozený) vyplývající z události, která nastala před rozvahovým dnem,
- je pravděpodobné, že k úhradě závazku bude nutné použít zdroje podniku,
- je možno provést spolehlivý odhad výše závazku.

Současný závazek vyplývající z události zakládající povinnost může mít formu smluvního nebo mimosmluvního závazku. Jestliže se jednotka může vyhnout budoucímu výdaji, nemá současný závazek a rezerva nemůže být vykázána.

ČÚS

ČÚS je rámcově srovnatelné s IFRS a US GAAP, ale není explicitně definováno. U účtování podnikatelů existuje pouze obecný požadavek tvorby rezerv na rizika a ztráty z podnikání. Výjimkou jsou takzvané zákonné rezervy, vytvořené s ohledem na budoucí náklady na opravy DHM. Tvorba a užití těchto rezerv se řídí zákonem o daních z příjmů (jejich tvorba je daňově odečitatelným nákladem). Podle ČÚS se tvoří například rezervy i na budoucí opravy dlouhodobého hmotného majetku, které ovšem nejsou v IFRS přípustné. Regulované finanční instituce jsou srovnatelné s IFRS.

Oceňování

US GAAP

Srovnatelné s IFRS, s tím rozdílem, že pokud existuje více odhadů a žádný z odhadů není více pravděpodobný než ostatní, musí se použít minimální částka (oproti IFRS) pro účtování rezervy. Diskontování rezervy se provádí pouze v případě, že časování peněžních toků je pevné.

IFRS

Částka vykázaná jako rezerva musí být nejlepším odhadem minimálního výdaje požadovaného ke splacení současného závazku k rozvahovému dni. Podnik musí diskontovat očekávané peněžní toky bezrizikovou úrokovou mírou, pokud je vliv diskontování významný. Pokud existuje více odhadů a žádný z odhadů není více pravděpodobný než ostatní, pro ocenění závazku se použije střední částka.

ČÚS

Regulované finanční instituce musí rezervy diskontovat, je-li tento efekt významný. U podnikatelů není tato oblast řešena [32].

5.1.1.5 Leasing

Jednou z forem pořízení dlouhodobého majetku je leasing. Podle ČÚS se považuje za leasing jen typ smluvního pronájmu, který je přímo označen slovem leasing. Naopak IFRS chápe pod pojmem leasing také ostatní typy smluv, které sice ve svém názvu nemají pojmenování „leasingová smlouva“, ale i přes to spadají do působnosti standardu IAS 17. Jedná se zejména o pronájem nebytových prostor, pozemků, budov nebo o zapůjčení movitých věcí za úplatu.

České účetnictví rozlišuje stejně jako IFRS a US GAAP dva typy leasingových vztahů:

- finanční leasing (capital lease),
- operativní leasing (operational lease).

Definice obou typů leasingu se do jisté míry liší, což platí i pro účetní postup.

Finanční leasing

České účetní standardy rozumí finančním leasingem přenechání zboží nebo nemovitosti za úplatu do užívání, na základě smlouvy o finančním pronájmu, kde si strany sjednají, zda je uživatel oprávněn nebo povinen nabýt zboží nebo nemovitost, která je předmětem smlouvy, nejpozději úhradou posledního závazku ze smlouvy. IFRS i US GAAP uvádí, že finanční leasing je dohoda, která má jednu nebo více následujících vlastností:

- přechod vlastnictví předmětu na základě této dohody,
- dohoda umožňuje nájemci předmět koupit za částku nižší, než je reálná hodnota v době kdy dohoda začne platit,
- doba trvání dohody se buď rovná nebo je vyšší než 75 % ekonomického života majetku (US GAAP) nebo trvá většinu života majetku (IFRS),
- současná hodnota splátek se buď rovná nebo je vyšší než 90 % reálné hodnoty majetku (US GAAP), se v podstatě rovná reálné hodnotě majetku (IFRS).

IFRS udává, že pronajatý majetek má mít takový charakter, že pouze nájemce jej může používat bez významných modifikací. Také lze označit za finanční leasing i dohodu, jejíž vypovězení přinese nájemci ztrátu, nebo pokud nájemci vzniknou zisky nebo ztráty spojené se změnou zůstatkové hodnoty majetku.

Finanční leasing u nájemce

IFRS a US GAAP stanoví, že finanční leasing se v tomto případě účtuje jako aktivum a jako závazek plynoucí z budoucích splátek se ocení buď tržní hodnotou daného aktiva, nebo současnou hodnotou minimálních leasingových splátek, a to takovou částku, která je nižší. Minimální leasingové splátky se skládají z leasingových plateb, případně snížených o DPH, zvýšených o zaručenou zbytkovou hodnotu a o kupní cenu na konci leasingu, a snížených o podmíněné nájemné (v případě snížení či zvýšení plateb v průběhu leasingu) a o refundaci nákladů placených pronajímatelem.

Tyto mezinárodní standardy určují, že k výpočtu současné hodnoty minimálních leasingových splátek by měla být použita implicitní úroková míra leasingu²². US GAAP předepisují použití mezní úvěrové sazby²³ nájemce v případě, že je nižší než sazba implicitní danému leasingu.

České účetní standardy nájemci dovolují účtovat pouze o leasingových splátkách, které jsou účtovány u pronajímatele do výnosů a u nájemce do nákladů. Na konci doby finančního leasingu pak nájemce přebírá předmět leasingu do svého majetku.

Operativní leasing v následujícím odstavci pouze zmíním, protože v této práci bude hlavní finanční leasing.

Operativní leasing

IFRS i US GAAP definují jako operativní leasing všechny ostatní formy leasingu než je leasing finanční. Za základní rozdíl se považuje okolnost převodu všech rizik a výhod, vyplývajících z vlastnictví aktiva s výjimkou právního nároku. České účetní standardy nerozlišují v účtování mezi operativním a finančním leasingem. Splátky jsou účtovány do výsledovky a najatý předmět je veden u nájemce v podrozvahové evidenci.

Operativní leasing u nájemce

IFRS, US GAAP i české účetní standardy určují, že nájemné za provozní leasing má být účtováno rovnoměrně po celou dobu trvání leasingu.

K dalším rozdílům dochází v položce časové rozlišení, a to v situaci, kdy se podle ČÚS mimořádná splátka leasingu zaúčtuje do této položky, naopak v US GAAP a IFRS k časovému rozlišení nedochází.

5.1.1.6 Zásoby

Všechny tři účetní systémy definují zásoby následovně: jsou drženy za účelem dalšího prodeje při běžném podnikání, v procesu výroby nebo k prodeji ve formě materiálu, dodávky ke spotřebě ve výrobním procesu nebo při poskytování služeb. Ve všech těchto systémech se vyžaduje, aby podnik používal stejnou metodu oceňování zásob pro všechny zásoby, které mají podobnou povahu a využití [32].

Oceňování zásob

Podle US GAAP

Oblast zásob lze považovat za srovnatelnou s IFRS v tom, že pro ocenění zásob se používá nižší z těchto dvou hodnot: pořizovací cena nebo tržní hodnota.²⁴ Zrušení provedeného odpisu je zakázáno.

---

²² Implicitní úroková míra leasingu je diskontní sazba stanovená na začátku leasingu, kdy je hrubá investice do leasingu (součet minimálních leasingových plateb a nezaručené zbytkové hodnoty) rovna součtu reálné hodnoty pronajatého aktiva a počátečních přímých nákladů.

²³ Mezní úroková sazba je sazba, která se zjistí na základě závazné nabídky od banky (nebo jiného nezávislého finančního ústavu) a která bere v úvahu současný stav na trhu a půjčující firmy.

²⁴ Tržní hodnota je definována jako současná reprodukční cena, jejíž horní hranice je čistá realizovatelná hodnota a spodní hranice je čistá realizovatelná hodnota snížená o běžnou ziskovou marži [28].

Podle IFRS (IAS 2)

Zásoby jsou zachycovány v nižší z těchto dvou hodnot: pořizovací cena nebo čistá realizovatelná hodnota.²⁵ Při následném zvýšení hodnoty zásob, které byly předtím odepsány, je vyžadováno zpětné navýšení účetní hodnoty.

Podle ČÚS

V podstatě srovnatelné s IFRS, ale s tím rozdílem, že neexistuje stanovený postup pro vyčíslení snížení hodnoty.

Metoda stanovení hodnoty zásob

Metoda FIFO²⁶ a metoda váženého průměru je u všech probíraných systémů stejná. Ovšem u metody LIFO²⁷ je tomu jinak, protože podle ČÚS je tato metoda zakázána, naopak podle US GAAP je nejběžnější. U IFRS je povolena alternativa - pokud podnik oceňuje zásoby metodou LIFO, pak musí kvantifikovat a zveřejnit rozdíl mezi oceněním podle této metody a buď nižší z částky vyčíslené podle metody FIFO a čistou realizovatelnou hodnotou, nebo nižší z běžné ceny (platné k rozvahovému dni) a čistou realizovatelnou hodnotou.

6 Návrh transformace

6.1 Návrh transformace českých účtů z účtové osnovy pro podnikatele do US GAAP a IFRS

V následující části provádím návrhy převodu účtů do US GAAP a IFRS pouze pro položky důležité k finanční analýze. Vycházím z definic jednotlivých položek podle ČÚS, US GAAP a IFRS. Zabývám se účty potřebnými k finanční analýze, které ovlivňují rozvahu a výkaz zisků a ztrát. Položky jsou v pořadí, které je vhodné pro výkazy podle US GAAP. Účty xxx/IG znamenají přidané účty, aby se vyhovělo požadavkům jak IFRS, tak i US GAAP, účty xxx/AE jsou přidané analytické účty dle ČÚS. Záporné položky jsou psány červeně a v závorce. V US GAAP se všechny materiální (významné) položky vykazují na samostatném řádku. Položka je materiální, v případě, že by její nevykázání mohlo zkreslit rozhodnutí lidí, kteří získávají informace o firmě z účetních závěrek.

V ČÚS se uplatňují v ocenění aktiv a závazků převážně historické ceny. Pohledávky a závazky jsou vykazovány v nominální hodnotě. Naopak v US GAAP jsou vykázány dlouhodobé pohledávky a závazky v současné hodnotě budoucích peněžních toků.

6.1.1 Převod rozvahových účtů

Zpracování vlastních návrhů je inspirováno literaturou [6], [7] a [19].

6.1.1.1 Převod aktiv

Peníze a peněžní ekvivalenty [Cash and cash equivalents]

V českém účetnictví se postup účtování nachází v ČÚS č. 016. V US GAAP se tato položka používá k účtování peněz v hotovosti a na účtech. Rozdíl je u položky, kde se účtují peníze na cestě. V ČÚS se položka peníze na cestě týká pohybu peněz mezi bankou a pokladnou.

---

²⁵ Čistá realizovatelná hodnota je hodnota tržeb snížená o dodatečné náklady potřebné k dokončení.

²⁶ FIFO = First In First Out („první do skladu, první ze skladu“)

²⁷ LIFO = Last In First Out („poslední do skladu, první ze skladu“)

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Oproti tomu v US GAAP se týká časového intervalu mezi podáním příkazu k úhradě a příjmem peněz v hotovosti nebo na účtu. Patří sem také krátkodobé investice se splatností max. tři měsíce. V českém účetnictví takovéto investice nevedeme, proto by se tyto investice mohly zachycovat na účtu 221/AE.

Návrh převodu

Účty podle ČÚS	Přidaný účet	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
211 - Peníze		Cash	Cash
213 - Ceniny		Cash equivalents	Cash equivalents
	221/AE - Krátkodobé investice (max. 3 měsíce)		
221 - Bankovní účty		Cash	Cash
261 - Peníze na cestě (261 - Peníze na cestě)			

Tabulka 4 - Peníze a peněžní ekvivalenty - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS

Zásoby [Inventory]

U všech těchto systémů bych kvůli převodu zásoby oceňovala na základě pořizovací ceny. V českém účetnictví je obsahové vymezení zásob uvedeno v ČÚS č. 015, viz § 9 vyhlášky 500/2002 Sb.

US GAAP a IFRS chápe zásoby obdobně jako ČÚS, ale samostatně nevykazují polotovary vlastní výroby a nepovažují poskytnuté zálohy na zásoby (účty dle ČÚS 151, 152 a 153) za zásoby, ale za pohledávky. Polotovary vlastní výroby by se účtovaly jako součást nedokončené výroby, když by sloužily pro další použití - v případě výroby, nebo hotových výrobků - v případě prodeje.

Návrh převodu

Účty podle ČÚS	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
111 - Pořízení materiálu	Inventory	Inventory
112 - Materiál na skladě		
119 - Materiál na cestě		
121 - Nedokončená výroba		
123 - Výrobky		
124 - Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny		
132 - Zboží na skladě a v prodejnách		
139 - Zboží na cestě		
(191 - Opravná položka k materiálu)		
(192 - Opravná položka k nedokončené výrobě)		
(193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby)		
(194 - Opravná položka k výrobkům)		
(195 - Opravná položka ke zvířatům)		
(196 - Opravná položka ke zboží)		

Tabulka 5 - Zásoby - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Časové rozlišení a ostatní krátkodobá aktiva [Accruals and other current assets]

Do časového rozlišení se podle US GAAP zařazují položky typu - nevratné zálohy, náklady nebo příjmy příštích období a dohadné účty aktivní. V ostatních krátkodobých aktivech se vykazují ty položky, které patří do aktivních položek, byly dosud nezařazené a nejsou materiální povahy, aby se musely vykázat samostatně. Na následující straně je tabulka s návrhem převodu.

Návrh převodu

Účty podle ČÚS	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
051 - Poskytnuté zálohy na DNM	Pre-paid and accrued items	Accruals
052 - Poskytnuté zálohy na DHM		
053 - Poskytnuté zálohy na DFM		
151 - Poskytnuté zálohy na materiál		
152 - Poskytnuté zálohy na zboží		
153 - Poskytnuté zálohy na zvířata		
(197 - Opravná položka k zálohám na materiál)		
(198 - Opravná položka k zálohám na zboží)		
314 - Poskytnuté provozní zálohy		
381 - Náklady příštích období		
382 - Komplexní náklady příštích období		
385 - Příjmy příštích období		
313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry	Other current assets	Other current assets
341 - Daň z příjmů		
343 - Daň z přidané hodnoty (DPH)		
345 - Ostatní daně a poplatky		
375 - Pohledávky z emitovaných dluhopisů		
376 - Nakoupené opce		
(377 - Prodané opce)		
378 - Předpis náhrad a provizí		
388 - Dohadné účty aktivní		
481/AE - Odložená daňová pohledávka		

Tabulka 6 - Časové rozlišení a další krátkodobá aktiva - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS

Dlouhodobý majetek [Long-term assets]

Dlouhodobý hmotný majetek

V českém účetnictví se postup účtování dlouhodobého majetku nachází v ČÚS č. 013. Majetek by bylo potřeba oceňovat kvůli převodu ve všech systémech pořizovací cenou. U dlouhodobého majetku je nutné zahrnout i majetek pořízený na finanční leasing. Proto je důležité v rámci transformace zavést pomocný účet označený např. 022/L, na němž by se o tomto druhu majetku účtovalo. Na následující straně je tabulka s návrhem převodu.

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Návrh převodu

Účty v ČÚS	Přidaný účet	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
021 – Stavby	022/L - Majetek pořízený na finanční leasing	PP&E (Property, plant and equipment)	Tangible assets
022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí (SMV)			
025 - Pěstitelské celky trvalých porostů			
026 - Dospělá zvířata a jejich skupiny			
029 - Jiný DHM			
031 – Pozemky			
032 - Umělecká díla a sbírky			
042 - Pořízení DHM			

Tabulka 7 - DHM - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS

Dlouhodobý nehmotný majetek [Intangible assets]

V českém účetnictví je dlouhodobý nehmotný majetek popsán v ČÚS č. 013. Na rozdíl od českého obsahu této položky se v US GAAP do DNM nezahrnují zřizovací výdaje, protože z nich neplynou pravděpodobné budoucí ekonomické výhody (podmínka pro uznání majetku v mezinárodních pravidlech). Je nutné sem zahrnout i DNM pořízený na finanční leasing, proto je opět důležité zavést analytický účet 019/L do vnitropodnikového účetnictví.

Návrh převodu

Účty v ČÚS	Přidaný účet	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	019/L - DNM pořízený na finanční leasing	Intangible assets	Intangible assets
013 – Software			
014 - Ocenitelná práva			
015 – Goodwill			
019 - Jiný DNM			
041 - Pořízení DNM			

Tabulka 8 - DNM - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS

6.1.1.2 Převod pasiv

Závazky [Liabilities]

Závazky se podle všech těchto systémů rozlišují na krátkodobé - s dobou splatnosti menší než jeden rok, dlouhodobé - s dobou splatnosti více než jeden rok. V US GAAP se navíc vykazují závazky podle toho, jaké činnosti se týkají (hlavní pracovní činnost, finanční, vedlejší, atd.).

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Krátkodobé obchodní závazky

Návrh převodu

České účty	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
321 - Dodavatelé	Trade accounts payable	Trade and other payables
325 - Ostatní závazky		

Tabulka 9 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – obchodní závazky

Bylo by vhodné dohadné účty pasivní vykazovat například v položce ostatní závazky, protože se nemusí týkat pouze obchodních závazků (nebo upřesnit, čeho se pasivní účty u dodavatelů týkaly).

Ostatní krátkodobé závazky

Jedná se o položky, které nebyly zařaditelné do krátkodobých obchodních závazků nebo do krátkodobých finančních závazků a jsou nemateriálního charakteru.

Návrh převodu

České účty	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
324 – Přijaté zálohy	Accrued and deferred items	Prepayments
325 – Ostatní závazky		
342 – Ostatní přímé daně		
343 - Daň z přidané hodnoty (DPH)		
345 - Ostatní daně a poplatky		
379 - Ostatní závazky		
383 - Výdaje příštích období		
384 - Výnosy příštích období		
389 - Dohadné účty pasivní		
453 - Rezerva na daň z příjmů		
459 - Ostatní rezervy		
481/AE - Odložený daňový závazek		

Tabulka 10 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – ostatní krátkodobé závazky

Dlouhodobé závazky

Ve všech systémech se jedná o závazky s dobou splatnosti delší než jeden rok.

Dlouhodobé leasingové závazky

Návrh převodu

České účty	Přidaný účet	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
379 - Ostatní závazky	479/IG - dlouhodobé závazky z finančního leasingu	Long-term liabilities under capital lease	Non-current liabilities under capital lease
474 - Závazky z pronájmu			

Tabulka 11 - Návrh převodu do US GAAP – dlouhodobé závazky

Finanční analýza a ukazatele v různých účetních systémech

Ostatní dlouhodobé závazky

Vykázaly by se zde dlouhodobé závazky, které nebyly dosud zařazeny mezi dlouhodobé finanční závazky nebo dlouhodobé leasingové závazky a mají dobu splatnosti delší než jeden rok.

Návrh převodu

České účty	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
451 - Rezervy podle zvláštních právních předpisů	Long-term liabilities	Non-current liabilities
459 - Ostatní rezervy		
471 - Dlouhodobé závazky - řídicí osoba		
472 - Dlouhodobé závazky - podstatný vliv		
475 - Dlouhodobé přijaté zálohy		
479 - Jiné dlouhodobé závazky		

Tabulka 12 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – ostatní dlouhodobé závazky

Vlastní kapitál

V českém účetnictví se postup účtování uvádí v ČÚS č. 018. Podle US GAAP se členění vlastního kapitálu liší skoro v každém státě. Mezi základní položky podle těchto systémů patří vložený kapitál, nerozdělený zisk a další kapitálové účty. Pohledávky za upsané jmění dle ČÚS i IFRS patří mezi aktiva. Naopak v US GAAP se o tuto položku snižuje výše kapitálu.

Návrh převodu

České účty	Název položky v US GAAP	Název položky v US GAAP
411 - Základní kapitál	Stockholder's equity	Equity
412 - Emisní ážio		
413 - Ostatní kapitálové fondy		
414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků		
418 - Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností		
419 - Změny základního kapitálu		
421 - Zákonný rezervní fond		
422 - Nedělitelný fond		
423 - Statutární fondy		
427 - Ostatní fondy		
428 - Nerozdělený zisk minulých let		
(353 - Pohledávky za upsané jmění)		
(429 - Neuhrazená ztráta minulých let)		

Tabulka 13 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – vlastní kapitál

6.1.2 Převod výsledkových účtů

Tržby

Podle IFRS a US GAAP se jedná o skutečné nebo očekávané peněžní příjmy (případně ekvivalenty), které nastaly nebo nastanou jako důsledek trvajících hlavních aktivit podniku, viz [32 str. 40]. To znamená, že se do tržeb nezahrne aktivace a změna stavu nedokončené výroby jako je v ČR.

Návrh převodu

České účty	Název položky v US GAAP	Název položky v IFRS
601 - Tržby za vlastní výrobky	Revenue	Revenue
602 - Tržby z prodeje služeb		
604 - Tržby za zboží		
(Reklamacie a opravy)		

Tabulka 14 -1 Převod tržeb do US GAAP a IFRS

Do tržeb se zúčtují tržby z prodeje dlouhodobého majetku a změna stavu nedokončené výroby. Změna stavu nedokončené výroby se eliminuje pomocí odúčtování na straně MD a poté na straně D u příslušných nákladů (některé účty 5. třídy) na rozpracovanost, takže se v tržbách podle US GAAP neprojeví. Tržby z prodeje DM by se měly zařadit do ostatního zisku, nikoli do tržeb, protože se nejedná o tržbu z hlavní činnosti.

Náklady

Náklady se člení účelově a minimálně na náklady z prodeje výrobků, zboží a služeb, odbytu a správu. Každý vykázaný náklad souvisí s jednou z těchto tří činností a pod touto položkou se také vykazuje. To znamená, že v českém účetnictví musí být analytické účty označeny tak, aby se daly přiřadit k jednotlivým částem. Pro převod účtů by byly zavedené vnitropodnikové účty skupiny 9, na kterých se účtuje o finančním leasingu.

Seznam uváděných transformovaných českých účtů do US GAAP a IFRS

Rozvahové účty	
Aktivní účty	Pasivní účty
1. Peníze a peněžní ekvivalenty	6. Závazky
2. Zásoby	a) Krátkodobé
3. Časové rozlišení a ostatní krátkodobá aktiva	i. Obchodní
4. Dlouhodobý majetek	ii. Ostatní
a) Hmotný majetek	b) Dlouhodobé
c) Nehmotný majetek	i. Leasingové
	ii. Finanční
	iii. Ostatní
	7. Vlastní kapitál

Tabulka 15 - Seznam uváděných transformovaných účtů

6.2 Transformace pro účely poměrových ukazatelů

Návrh transformace provádím tak, že převádím výstupy finančních, ročních výkazů dle jednotlivých účetních systémů do takového tvaru, aby se výstupy finanční analýzy shodovaly (tj. poměrové ukazatele). Transformace provádím pouze pro vybrané poměrové ukazatele, které uvádím v tabulce 1. Za východisko považuji účtování a hodnocení finančního zdraví podle US GAAP.

Nejzásadnější položky v ČÚS výkazech, které je potřeba transformovat, uvádím podle pořadí poměrových ukazatelů v tabulce 1 v následujícím členění:

- časové rozlišení - u všech zmíněných druhů likvidity, je třeba zahrnout časové rozlišení do oběžných aktiv. Podle ČÚS se časové rozlišení nezahrnuje do oběžných aktiv, ale vykazuje se samostatně jako další druh aktiv. V případě, že zahrneme časové rozlišení do oběžných aktiv (čitatel vzorců), je třeba toto zohlednit i pro krátkodobé závazky (jmenovatel vzorců), z důvodu dodržení bilančního principu. V dalších poměrových ukazatelích proto musím s touto položkou počítat i v krátkodobých závazcích.
- zásoby - dle ČÚS se do zásob počítají i poskytnuté zálohy na zásoby, které v US GAAP patří mezi pohledávky, nikoli mezi zásoby. Z tohoto důvodu bych při transformaci nepočítala poskytnuté zálohy na zásoby do zásob, nýbrž do pohledávek. Zásoby se v US GAAP nejčastěji oceňují metodou LIFO, která je ale u nás zakázaná. Pokud chci, aby se poměrové ukazatele shodovaly, musím zásoby tímto způsobem oceňovat.
- leasing - u vzorců, kde se vyskytují stálá aktiva, navýšíme hodnotu stálých aktiv o leasing (jako je tomu v US GAAP), což ovlivní i výši závazků a nákladů - zvýší se nákladové úroky a odpisy. V další části (6.2.1) uvádím účtování leasingu podle ČÚS, IFRS a US GAAP.
- zřizovací výdaje - dle US GAAP nepatří mezi stálá aktiva, proto s nimi při transformaci nepočítám.
- tržby - dle IFRS a US GAAP nepatří aktivace zásob (např. změna stavu nedokončené výroby) mezi výnosy, proto je nutné ji nezohledňovat ve výnosech a zároveň nevytvářet náklady na nedokončenou výrobu.

Algoritmus transformace v ČÚS na US GAAP:

1. Jestliže se zásoby podle US GAAP oceňují metodou LIFO, pak musím touto metodou oceňovat i zásoby podle ČÚS.
2. Poskytnuté zálohy na zásoby je nutné nedávat do zásob, ale do pohledávek.
3. Časové rozlišení zahrnout do oběžných aktiv a krátkodobých závazků.
4. Leasing zavést do stálých aktiv a zároveň tak zvýšit nákladové úroky a odpisy.
5. Zřizovací výdaje nebudou v aktivech.
6. Aktivaci zásob nepočítat do výnosů a ani nevytvářet náklady na nedokončenou výrobu.

6.2.1 Účtování o finančním leasingu podle ČÚS, US GAAP a IFRS

Podle popisu finančního leasingu v těchto systémech je zřejmé, že se bude o něm účtovat různě, protože dle US GAAP a IFRS majetek na finanční leasing patří nájemci ihned od začátku smlouvy.

Přidané vnitropodnikové účty pro finanční leasing:

900.022 - Dlouhodobý majetek pořízený na finanční leasing

900.082 - Odpis dlouhodobého majetku pořízeného na finanční leasing

900.379 - Snížení závazku z finančního leasingu

900.548 - Pojistné dlouhodobého majetku na finanční leasing

900.551 - Odpis dlouhodobého majetku pořízeného na finanční leasing

900.562 - Úrok z majetku na finanční leasing

Účtování o pořízeném automobilu na finanční leasing podle ČÚS

Firma C, jejichž výkazy jsem měla k dispozici, finanční leasing vůbec nemá, používají pouze operativní leasing. Proto jsem si zvolila fiktivní příklad, kde neuvádím částky, ale pouze postup účtování.

Datum	Název položky	MD	D
1. 1. 2012	předpis zvýšené splátky nájemného	381	321
31. 3. 2012	předpis splátky nájemného	381	321
31. 3. 2012	VBÚ ²⁸ - úhrada splátky	321	221
31. 12. 2012	Poměrná část leasingu na rok 2012	518	381

Tabulka 16 - Účtování o finančním leasingu podle ČÚS

Účtování o pořízeném automobilu na finanční leasing podle US GAAP

Automobil patří od začátku do majetku nájemce. Určila jsem si, že se bude odepisovat lineárním způsobem na základě účetních odpisů po dobu čtyř let. Pro zjednodušení účtuji čtvrtletně. Postup účtování za leden až březen je uveden v následující tabulce.

Datum	Název položky	MD	D
1. 1. 2012	pořízení auta na fin. leasing	900.022	900.379
1. 1. 2012	snížení závazku	900.379	221
31. 3. 2012	úhrada úmoru	900.379	221
31. 3. 2012	úhrada úroku	900.562	221
31. 3. 2012	odpis majetku	900.551	900.082
31. 3. 2012	pojistné	900.548	221

Tabulka 17 - Účtování o finančním leasingu za 1. čtvrtletí podle US GAAP

²⁸ Viz Seznam zkratk.

Účtování o pořízeném automobilu na finanční leasing podle IFRS

Automobil také patří ihned do majetku nájemce, z toho vyplývá, že účtování leasingu podle IFRS bude stejné jako podle US GAAP.

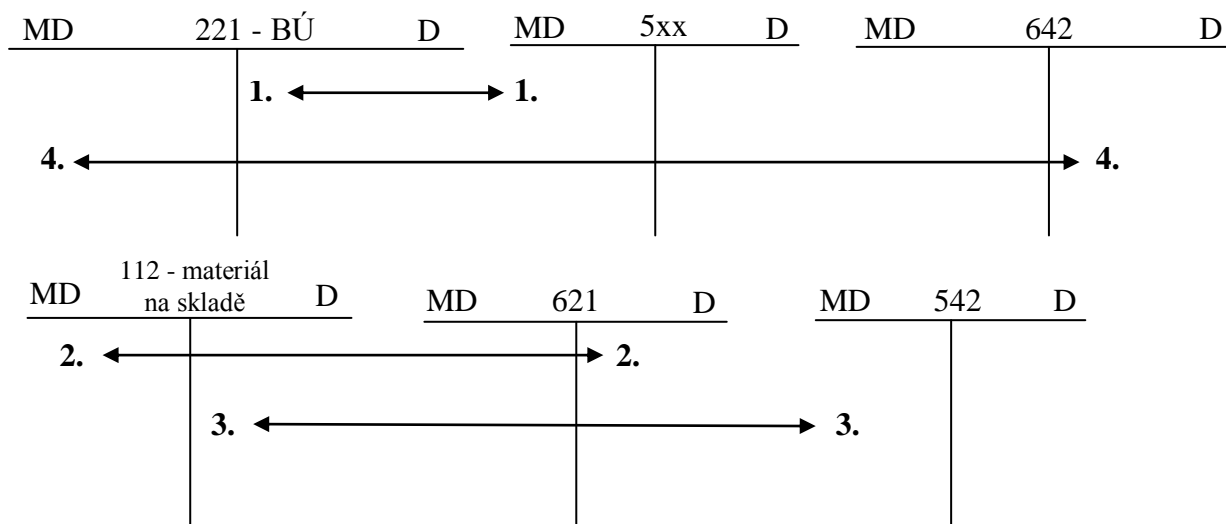
Datum	Název položky	MD	D
1. 1. 2012	pořízení auta na fin. leasing	900.022	900.379
1. 1. 2012	splátka leasingu	900.379	221
31. 3. 2012	splátka leasingu - úhrada úmoru	900.379	221
31. 3. 2012	úhrada úroku	900.562	221
31. 3. 2012	odpis automobilu	900.551	900.082
31. 3. 2012	pojistné automobilu	900.548	221

Tabulka 18 - Účtování o finančním leasingu za 1. čtvrtletí podle IFRS

Z uvedených způsobů účtování vyplývá, že při transformaci je potřeba zahrnout v době pořízení majetku tento majetek do stálých aktiv a zároveň při této operaci vzniká dlouhodobý závazek (MD účtu 022 a strana D účtu 479). Kvůli tomuto „novému“ pojetí je třeba zavést odpisy pronajatého majetku na leasing (účty 551/082) a také nákladový úrok (na straně MD účtu 562).

6.2.2 Účtování změny stavu vnitropodnikových zásob

Následující příklad zobrazuje vliv změny stavu vnitropodnikových zásob (aktivace) na výkaz zisků a ztrát pouze v ČÚS, protože dle IFRS a US GAAP tato operace nepatří do výnosů a nákladů.

Popis účetních případů:

1. VBÚ - nákup materiálu,
2. VÚD²⁹ - aktivace materiálu,
3. VÚD - vyskladnění materiálu z důvodu prodeje,
4. VBÚ - příjem peněz za prodej materiálu.

²⁹ Viz Seznam zkratk.

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Do změny stavu vnitropodnikových zásob, patří mimo jiné změna stavu nedokončené výroby, která se účtuje podle ČÚS č. 019, protože se jedná o výnos. Přírůstek změny stavu nedokončené výroby (tj. hodnota na konci účetního období je vyšší než na začátku) se zaúčtuje na stranu MD³⁰ účtu 121³¹ - Nedokončená výroba, a na stranu D³² účtu 611 - Změna stavu nedokončené výroby. V opačném případě, a to při úbytku, je tomu naopak, tj. 611/121 (MD/D).

Na konci účetního období se zůstatek účtu 611 promítne do výkazu zisků a ztrát jako část výnosů. Z pravidel US GAAP a IFRS je zřejmé, že změna stavu nedokončené výroby nespĺňuje definici výnosů, proto kvůli převodu na US GAAP je třeba, aby se účet 611 z výnosů eliminoval. Přírůstek nedokončené výroby by se mohl eliminovat například pomocí reverzní operace na straně MD účtu 611 a na straně D příslušných nákladových účtů 5. třídy. Hodnoty těchto nákladových účtů se určují z nákladů vynaložených na rozpracovanost. V případě úbytku nedokončené výroby by se operace prováděla na opačných stranách účtů (5xx/611). Díky provedení této eliminace se dostane účet 611 ke konci účetního období na nulu pro výsledek v US GAAP a v tržbách se tím pádem změna stavu nedokončené výroby vůbec neprojeví.

Shrnutí

V České republice je zůstatek účtu změna stavu nedokončené výroby převeden do výnosů, ale podle US GAAP a IFRS nikoli. Výnos je podle US GAAP výsledek z hlavní činnosti podnikání, protože nedokončená výroba ještě není výsledkem, nelze mluvit o výnosu.

U finančního leasingu hlavní rozdíl spočívá v tom, že podle US GAAP a IFRS je majetek pořízený na finanční leasing majetkem nájemce od začátku smlouvy. Podle ČÚS po dobu smlouvy majetek vykazuje pronajímatel, který ho i odepisuje. U nájemce se jedná pouze o dlouhodobý závazek. Kvůli různému pojetí tohoto vykazování se objeví rozdíly v částkách dlouhodobého majetku na konci účetního období v těchto systémech, což způsobí samozřejmě i rozdíly v poměrových ukazatelích.

Popis příloh

Výkazy firmy, která by vedla účetnictví, jak podle ČÚS, tak i podle IFRS a US GAAP jsem neměla k dispozici, proto jsem kontaktovala dvě různé firmy, z nichž jedna vede výkazy podle ČÚS a US GAAP (Firma C), druhá vede výkazy podle ČÚS a IFRS (Firma B). Obě tyto firmy si nepřejí být zveřejňovány, proto jsem je označila svým pracovním názvem.

V souboru Firma C.xlsx jsou na uvedených listech bližší informace - účtový rozvrh této firmy, rozvaha a výsledek podle ČÚS a US GAAP a na posledním listu Poměrové ukazatele jsou spočítané vybrané poměrové ukazatele pro oba systémy a sloupec s názvem Zdůvodnění, kde uvádím příčiny rozdílů. V souboru Firma B.xlsx jsou na listech uvedeny stejné informace jako v předchozím souboru, s tím rozdílem, že uvádím poměrové ukazatele a zdůvodnění rozdílů mezi ČÚS a IFRS.

---

³⁰ MD = Má Dáti, viz Seznam zkratk.

³¹ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/postupy/priloha1.aspx>

³² D = Dal, viz Seznam zkratk.

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Dále v souboru Transformace.xlsx jsou na následujících listech tyto informace:

- list *Výkazy_ČÚS* - obsahuje rozvahu a výsledovku podle ČÚS,
- list *Srovnání výkazů Č a G* - obsahuje porovnání názvů některých položek rozvahy a výsledovky mezi ČÚS a US GAAP prováděné ve firmě,
- list *Výkazy_IFRS* - obsahuje ukázkovou rozvahu a výsledovku podle IFRS z literatury [18],
- list *Výkazy_US GAAP* - obsahuje ukázkovou rozvahu a výsledovku podle US GAAP z literatury [19],
- list *Poměrové ukazatele* - obsahuje seznam a vzorce vybraných poměrových ukazatelů a je zde uveden i obsah jednotlivých položek v každém systému, který je důležitý pro určení rozdílů a transformaci položek.

V posledním souboru US GAAP_tabulky.xlsx jsou obsaženy následující listy:

- *US GAAP_rozvaha* - kvůli souvztažnosti uvádím opět rozvahu US GAAP,
- *Rozvaha_tabulka* - obsahuje tabulku, ve které jsou zobrazeny položky rozvahy dle ČÚS a k nim položky v US GAAP i s příslušnými účty,
- *Výsledovka_tabulka* - obsahuje tabulku vytvořenou na stejném principu jako je na předchozím listu, avšak s položkami výsledovky,
- *Rozvaha_schéma* - zde je přepsaná tabulka z listu *Rozvaha_tabulka* do schémat pro větší přehlednost,
- *Výsledovka_schéma* - zde je přepsaná tabulka z listu *Výsledovka_tabulka* do schémat pro větší přehlednost.

7 Závěr

Cílem této práce bylo popsat principy účetních pravidel US GAAP, IFRS a ČÚS, porovnat je a navrhnout transformaci, tak aby se výstupy finanční analýzy shodovaly, když za základ považují US GAAP.

V teoretické části jsem uvedla přehled metod finanční analýzy a poměrových ukazatelů, který jsem později využila k určení hodnot jednotlivých účetních systémů v uvedených přílohách. Dále jsem popsala charakteristiku účetních systémů dle ČÚS, IFRS a US GAAP a základní rozdíly mezi nimi. Navrhla jsem jak transformaci účtů z české účetní osnovy pro podnikatele do výkazů US GAAP a IFRS, tak i transformaci účelovou pro poměrové ukazatele.

Z odborné literatury vyplynulo, že pojetí těchto tří účetních systémů je velmi odlišné a že samotná aplikace by v současných podmínkách mohla činit u některých položek problémy. To se potvrdilo při formulaci vztahu českého účetnictví k výkazům podle US GAAP, kdy propojení položek postupně ztrácelo na přehlednosti (zejména u výsledovky, kde je ve firmě podle ČÚS používaná druhová forma a v US GAAP účelová). Proto jsem kvůli srozumitelnosti zpracovala tabulku a grafické schéma.

Mezi největší rozdíly (a zároveň vyrovnání s převodem) ve vykazování patří vykazování finančního leasingu, aktivace zásob, zřizovací výdaje a rezervy.

8 Seznam zkratk

a. s.	Akciová společnost
AE	Analytická evidence
BÚ	Bankovní účty
CFROI	Cash - Flow Return on Investement
CROGA	Cash Returns On Net Assets
ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
D	Pravá strana „dal“
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DM	Dlouhodobý majetek
DMČ	Daň z mimořádné činnosti
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
EAT	Earnings After Taxes (zisk po zdanění)
EBIT	Earnings Before Interest and Taxes (zisk před odečtením úroků a daní)
EBITDA	Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization (zisk před odečtením úroků, daní a odpisů)
EBT	Earnings Before Taxes (zisk před zdaněním)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská Unie
EVA	Economic Value Added (ekonomická přidaná hodnota)
FASB	Výbor pro vydávání finančních účetních standardů
FVH	Finanční výsledek hospodaření
IAS	International Accounting Standards (Mezinárodní účetní standardy)
IFRS	International Financial Reporting Standards (Mezinárodní standardy účetního výkaznictví)
KFM	Krátkodobý finanční majetek
MD	Levá strana „má dáti“
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MVA	Market Value Added (tržní přidaná hodnota)
NI	Net Income (čistý příjem, čistý zisk)
NOPAT	Net Operating Profit After Taxes (zdaněný výsledek hospodaření před odečtením úroků)
NU	Nákladové úroky

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

PC	Požizovací cena
PP&E	Property, Plant and Equipment (aktiva dlouhodobé povahy - nemovitosti, výrobní zařízení a příslušenství)
PVH	Provozní výsledek hospodaření
RONA	Return On Net Assets
SFAC	Vyhlášky finančních účetních konceptů
SFAS	Vyhlášky finančních účetních standardů
SMV	Samostatné movité věci
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles (Všeobecně uznávané účetní standardy v USA)
USA	Spojené státy americké
VBÚ	Výpis z bankovního účtu
VHBČ	Výsledek hospodaření z běžné činnosti
VHMČ	Výsledek hospodaření z mimořádné činnosti
VHPD	Výsledek hospodaření po zdanění
VHUO	Výsledek hospodaření za účetní období
VÚD	Vnitřní účetní doklad

9 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Přehled poměrových ukazatelů.....	31
Tabulka 2 - Vybrané poměrové ukazatele podle ČÚS a US GAAP	32
Tabulka 3 - Vybrané poměrové ukazatele podle ČÚS a IFRS	32
Tabulka 4 - Peníze a peněžní ekvivalenty - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS	57
Tabulka 5 - Zásoby - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS	57
Tabulka 6 - Časové rozlišení a další krátkodobá aktiva - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS	58
Tabulka 7 - DHM - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS	59
Tabulka 8 - DNM - návrh převodu účtů do US GAAP a IFRS	59
Tabulka 9 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – obchodní závazky	60
Tabulka 10 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – ostatní krátkodobé závazky	60
Tabulka 11 - Návrh převodu do US GAAP – dlouhodobé závazky	60
Tabulka 12 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – ostatní dlouhodobé závazky	61
Tabulka 13 - Návrh převodu do US GAAP a IFRS – vlastní kapitál.....	61
Tabulka 14 - Převod tržeb do US GAAP a IFRS.....	62
Tabulka 15 - Seznam uváděných transformovaných účtů.....	62
Tabulka 16 - Účtování o finančním leasingu podle ČÚS.....	64
Tabulka 17 - Účtování o finančním leasingu za 1. čtvrtletí podle US GAAP.....	64
Tabulka 18 - Účtování o finančním leasingu za 1. čtvrtletí podle IFRS	65

10 Přílohy

Příloha 1 Rozdělení ČÚS pro podnikatele (převzato z [26])

Číslo standardu	Název
001	Účty a zásady účtování na účtech
002	Otevírání a uzavírání účetních knih
003	Odložená daň
004	Rezervy
005	Opravné položky
006	Kursově rozdíly
007	Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob
008	Operace s cennými papíry a podíly
009	Deriváty
010	Zvláštní operace s pohledávkami - zrušen od 1. 1. 2008
011	Operace s podnikem
012	Změny vlastního kapitálu
013	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
014	Dlouhodobý finanční majetek
015	Zásoby
016	Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
017	Zúčtovací vztahy
018	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
019	Náklady a výnosy
020	Konsolidace
021	Vyrovnání, nucené vyrovnání, konkurs a likvidace
022	Inventarizace majetku a závazků při převodech majetku státu na jiné osoby
023	Přehled o finančních tocích

Finanční analýza a ukazatele v různých účetních systémech

Příloha 2 Rozvaha podle ČÚS

Položka	Text	Řádek
AKTIVA CELKEM	Celková aktiva	R001
A	Pohledávky za upsaný základní kapitál	R002
B	Dlouhodobý majetek (stálá aktiva)	R003
B. I	Dlouhodobý nehmotný majetek	R004
	1. Zřizovací výdaje	R005
	2. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	R006
	3. Software	R007
	4. Ocenitelná práva	R008
	5. Goodwill	R009
	6. Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	R010
	7. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	R011
	8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	R012
B. II	Dlouhodobý hmotný majetek	R013
	1. Pozemky	R014
	2. Stavby	R015
	3. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	R016
	4. Pěstitelské celky trvalých porostů	R017
	5. Základní stádo a tažná zvířata	R018
	6. Jiný dlouhodobý hmotný majetek	R019
	7. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	R020
	8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	R021
	9. Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	R022
B. III	Dlouhodobý finanční majetek	R023
	1. Podíly v ovládaných a řízených osobách	R024
	2. Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	R025
	3. Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	R026
	4. Půjčky a úvěry ovlád. a řízeným osobám a účetním jednot. pod podstat. vlivem	R027
	5. Jiný dlouhodobý finanční majetek	R028
	6. Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	R029
	7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	R030
C	Oběžná aktiva	R031
C. I	Zásoby	R032
	1. Materiál	R033
	2. Nedokončená výroba a polotovary	R034
	3. Výrobky	R035
	4. Zvířata	R036
	5. Zboží	R037
	6. Poskytnuté zálohy na zásoby	R038
C. II	Dlouhodobé pohledávky	R039
	1. Pohledávky z obchodních vztahů	R040
	2. Pohledávky za ovládanými a řízenými osobami	R041

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

	3. Pohledávky za účetními jednotkami pod podstatným vlivem	R042
	4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	R043
	5. Dohadné účty aktivní	R044
	6. Jiné pohledávky	R045
	7. Odložená daňová pohledávka	R046
C. III	Krátkodobé pohledávky	R047
	1. Pohledávky z obchodních vztahů	R048
	2. Pohledávky za ovládanými a řízenými osobami	R049
	3. Pohledávky za účetními jednotkami pod podstatným vlivem	R050
	4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	R051
	5. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	R052
	6. Stát - daňové pohledávky	R053
	7. Ostatní poskytnuté zálohy (krátkodobé poskytnuté zálohy)	R054
	8. Dohadné účty aktivní	R055
	9. Jiné pohledávky	R056
C. IV	Krátkodobý finanční majetek	R057
	1. Peníze	R058
	2. Účty v bankách	R059
	3. Krátkodobé cenné papíry a podíly	R060
	4. Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	R061
D. I	Časové rozlišení	R062
	1. Náklady příštích období	R063
	2. Komplexní náklady příštích období	R064
	3. Příjmy příštích období	R065
PASIVA CELKEM	Celková pasiva	R066
A	Vlastní kapitál (jmění)	R067
A. I	Základní kapitál (jmění)	R068
	1. Základní kapitál	R069
	2. Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	R070
	3. Změny základního kapitálu	R071
A. II	Kapitálové fondy	R072
	1. Emisní ážio	R073
	2. Ostatní kapitálové fondy	R074
	3. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	R075
	4. Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách	R076
A. III	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	R077
	1. Zákonný rezervní fond/nedělitelný fond	R078
	2. Statutární a ostatní fondy	R079
A. IV	Výsledek hospodaření minulých let	R080
	1. Nerozdělený zisk minulých let	R081
	2. Neuhrzena ztráta minulých let	R082
A. V	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	R083
B	Cizí zdroje	R084
B. I	Rezervy	R085

Finanční analýza a ukazatele v různých účetních systémech

	1. Rezervy podle zvláštních právních předpisů	R086
	2. Rezerva na důchody a podobné závazky	R087
	3. Rezerva na daň z příjmu	R088
	4. Ostatní rezervy	R089
B. II	Dlouhodobé závazky	R090
	1. Závazky z obchodních vztahů	R091
	2. Závazky k ovládaným a řízeným osobám	R092
	3. Závazky k účetním jednotkám pod podstatným vlivem	R093
	4. Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	R094
	5. Dlouhodobé přijaté zálohy	R095
	6. Vydané dluhopisy	R096
	7. Dlouhodobé směnky k úhradě	R097
	8. Dohadné účty pasivní	R098
	9. Jiné závazky	R099
	10. Odložený daňový závazek	R100
B. III	Krátkodobé závazky	R101
	1. Závazky z obchodních vztahů	R102
	2. Závazky k ovládaným a řízeným osobám	R103
	3. Závazky k účetním jednotkám pod podstatným vlivem	R104
	4. Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	R105
	5. Závazky k zaměstnancům	R106
	6. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	R107
	7. Stát - daňové závazky a dotace	R108
	8. Krátkodobé přijaté zálohy	R109
	9. Vydané dluhopisy	R110
	10. Dohadné účty pasivní	R111
	11. Jiné závazky	R112
B. IV	Bankovní úvěry a výpomoci	R113
	1. Bankovní úvěry dlouhodobé	R114
	2. Krátkodobé bankovní úvěry	R115
	3. Krátkodobé finanční výpomoci	R116
C. I	Časové rozlišení	R117
	1. Výdaje příštích období	R118
	2. Výnosy příštích období	R119

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Příloha 3 Výsledovka podle ČÚS

Položka	Text	Řádek
I.	Tržby za prodej zboží	V01
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	V02
+	Obchodní marže	V03
II.	Výkony	V04
1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	V05
2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	V06
3.	Aktivace	V07
B.	Výkonová spotřeba	V08
1.	Spotřeba materiálu a energie	V09
2.	Služby	V10
+	Přidaná hodnota	V11
C.	Osobní náklady	V12
1.	Mzdové náklady	V13
2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	V14
3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	V15
4.	Sociální náklady	V16
D.	Daně a poplatky	V17
E.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	V18
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	V19
1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	V20
2.	Tržby z prodeje materiálu	V21
F.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	V22
1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	V23
2.	Prodaný materiál	V24
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	V25
IV.	Ostatní provozní výnosy	V26
H.	Ostatní provozní náklady	V27
V.	Převod provozních výnosů	V28
I.	Převod provozních nákladů	V29
*	Provozní výsledek hospodaření	V30
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů	V31
J.	Prodané cenné papíry a vklady	V32
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	V33
1.	Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a účetních jednotkách pod podstatným vlivem	V34
2.	Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	V35
3.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	V36
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	V37
K.	Náklady z finančního majetku	V38
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	V39
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	V40
M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	V41

Finanční analýza a ukazatele v různých účetních systémech

X.	Výnosové úroky	V42
N.	Nákladové úroky	V43
XI.	Ostatní finanční výnosy	V44
O.	Ostatní finanční náklady	V45
XII.	Převod finančních výnosů	V46
P.	Převod finančních nákladů	V47
*	Finanční výsledek hospodaření	V48
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	V49
1.	splatná	V50
2.	odložená	V51
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	V52
XII.	Mimořádné výnosy	V53
R.	Mimořádné náklady	V54
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	V55
1.	splatná	V56
2.	odložená	V57
**	Mimořádný výsledek hospodaření	V58
	Výsledek hospodaření před zdaněním	V59
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	V60

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

Příloha 4 Seznam vydaných mezinárodních standardů (převzato z [18])

IFRS 1	První přijetí mezinárodních standardů účetního výkaznictví (First-time adoption of international financial reporting standards)	IAS 17	Leasingy (Leases)
IFRS 2	Úhrady vázané na akcie (Share-based payment)	IAS 18	Výnosy (Revenue)
IFRS 3	Podnikové kombinace (Business combination)	IAS 19	Zaměstnanecké požitky (Employee benefits)
IFRS 4	Pojistné smlouvy (Insurance contracts)	IAS 20	Vykazování státních dotací a zveřejňování státní podpory (Accounting for government grants and disclosure of government assistance)
IFRS 5	Dlouhodobá aktiva držená k prodeji a ukončované činnosti (Non-current assets held for sale and discontinued operation)	IAS 21	Dopady změn měnových kurzů (The effects of changes in foreign exchange rates)
IFRS 6	Průzkum a hodnocení nerostných zdrojů (Exploration for and evaluation of mineral resources)	IAS 23	Výpůjční náklady (Borrowing costs)
IFRS 7	Finanční nástroje: Zveřejňování (Financial instruments: Disclosures)	IAS 24	Zveřejnění spřízněných stran (Related party disclosures)
IFRS 8	Provozní segmenty (Operating segments)	IAS 26	Penzijní plány Accounting and reporting by retirement benefit plans)
IFRS 9	Finanční nástroje (Financial instruments)	IAS 27	Konsolidovaná a individuální účetní závěrka (Consolidated and separate financial statements)
IFRS 10	Konsolidovaná účetní závěrka (Consolidates financial statements)	IAS 28	Investice do přidružených podniků (Accounting for investments in associates)
IFRS 11	Společná uspořádání (Joint arrangements)	IAS 29	Vykazování v hyperinflačních ekonomikách (Financial reporting in hyperinflationary economies)
IFRS 12	Zveřejnění účasti v jiných účetních jednotkách (Disclosure of items in other entities)	IAS 31	Vykazování účasti ve společných podnicích (Financial reporting of interests in joint ventures)
IFRS 13	Oceňování ve fair value (Fair value measurement)	IAS 32	Finanční nástroje: zveřejňování a vykazování (Financial instruments: disclosures and presentation)
IAS 1	Sestavování a zveřejňování účetní závěrky	IAS 33	Zisk na akcii (Earnings per share)

Finanční analýza a ukazatelé v různých účetních systémech

	(Presentation of financial statements)		
IAS 2	Zásoby (Inventories)	IAS 34	Mezitímní účetní výkaznictví (Interim financial reporting)
IAS 7	Výkaz peněžních toků (Statement of Cash-Flows)	IAS 36	Snížení hodnoty aktiv (Impairment of assets)
IAS 8	Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby (Accounting policies, changes in accounting estimates and errors)	IAS 37	Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky (Provisions, contingent liabilities and contingent assets)
IAS 10	Události po rozvahovém dni (Events after the balance sheet date)	IAS 38	Nehmotná aktiva (Intangible assets)
IAS 11	Smlouvy o zhotovení (Construction contracts)	IAS 39	Finanční nástroje: účtování a oceňování (Financial instruments: recognition and measurement)
IAS 12	Daně ze zisku (Income taxes)	IAS 40	Investice do nemovitostí (Investment property)
IAS 16	Pozemky, budovy a zařízení (Property, plant and equipment)	IAS 41	Zemědělství (Agriculture)

Příloha 5 Ukázková rozvaha podle IFRS (převzato z [1 - str. 197])

AKTIVA (ASSETS)

Dlouhodobá aktiva (Non-current assets)

Pozemky, budovy a zařízení (PP&E)

Goodwill

Výrobní licence (Manufacturing licences)

Investice v přidružených podnicích (Investments in associates)

Ostatní finanční aktiva (Other financial assets)

Krátkodobá aktiva (Current assets)

Zásoby (Inventories)

Obchodní a jiné pohledávky (Trade and other receivables)

Předplacené náklady (Prepayments)

Peníze a peněžní ekvivalenty (Cash and cash equivalents)

Aktiva celkem (Total assets)

VLASTNÍ KAPITÁL A ZÁVAZKY (EQUITY AND LIABILITIES)

Kapitál a rezervní fondy (Capital and reserves)

Upsaný kapitál (Issued capital)

Rezervní fondy (Reserves)

(Nerozdělené) kumulované zisky / ztráty (Accumulated profits / losses)

Menšinový podíl (Minority interest)

Dlouhodobé závazky (Non-current liabilities)

Úročené půjčky (Interest bearing borrowings)

Odložená daň (Deferred tax)

Penzijní závazky (Retirement benefit obligation)

Krátkodobé závazky (Current liabilities)

Obchodní a jiné závazky (Trade and other payables)

Krátkodobé půjčky (Short-term borrowings)

Krátkodobá část úročených půjček (Current portion of interest-bearing borrowings)

Rezerva na záruky (Warranty provision)

Vlastní kapitál a závazky celkem (Total equity and liabilities)

Příloha 6 Ukázková struktura výsledovky podle IFRS (opět převzato z [1 - str. 198 a 199])

Ukázka účelové struktury provozních nákladů (metoda funkce nákladu).

TRŽBY (REVENUE)

Náklady prodeje³³ (Cost of sales)

Hrubý zisk (Gross profit)

Ostatní provozní výnosy (Other operating income)

Odbytové náklady (Distribution costs)

Správní náklady / režie (Administrative expenses)

Ostatní provozní náklady (Other operating expenses)

Provozní zisk (Profit from operations)

Finanční náklady (Finance cost)

Zisk z přidružených podniků (Income from associates)

Zisk před zdaněním (Profit before tax)

Daň ze zisku (Income tax expense)

Zisk po zdanění (Profit after tax)

Menšinový podíl (Minority interest)

Čistý zisk z běžných činností (Net profit from ordinary activities)

Mimořádné položky (Extraordinary items)

Čistý zisk za období (Net profit for the period)

Ukázka druhové struktury provozních nákladů (metoda druhu nákladu)

TRŽBY (REVENUE)

Ostatní provozní výnosy (Other operating income)

Změna stavu zásob hotových výrobků a nedokončené výroby (Changes in inventories of finished goods and work in progress)

Práce podnikem provedené a aktivované (Work performed by the enterprise and capitalized)

Spotřebované suroviny a materiál (Raw material and consumables used)

Osobní náklady (Staff costs)

Odpisy (Depreciation and amortization expense)

Ostatní provozní náklady (Other operating expenses)

Provozní zisk (Profit from operation)

³³ Při prodeji zboží: náklady prodaného zboží.

Při prodeji výrobků / služeb: výrobní náklady prodaných výrobků / služeb.

Finanční náklady (Finance cost)

Zisk z přidružených podniků (Income from associates)

Zisk před zdaněním (Profit before tax)

Daň ze zisku (Income tax expense)

Zisk po zdanění (Profit after tax)

Menšinový podíl (Minority interest)

Čistý zisk nebo ztráta z běžných činností (Net profit or loss from ordinary activities)

Mimořádné položky (Extraordinary items)

Čistý zisk za období (Net profit for the period)

Příloha 7 Ukázková struktura rozvahy podle US GAAP (převzato z [1])

AKTIVA (ASSETS)

Krátkodobá (oběžná) aktiva (Current Assets)

Peníze a bankovní depozita (Cash and bank deposits)

Krátkodobé investice (Short-term investments)

Pohledávky (Receivables)

Zásoby (Inventories)

Předplacené náklady / předjímané pol. (Prepaid expenses / accruals)

Celkem krátkodobá aktiva (Total current assets)

Dlouhodobá (stálá) aktiva (Fixed Assets)

Dlouhodobé investice (Long-term investments)

Pozemky, budovy a zařízení (Property, Plant and Equipment (PP&E))

Nehmotná aktiva (Intangible assets)

Celkem dlouhodobá aktiva (Total fixed assets)

Ostatní aktiva (Other assets)

Celkem aktiva (Total assets)

ZÁVAZKY A VLASTNÍ KAPITÁL (LIABILITIES AND SHAREHOLDERS (OWNERS) EQUITY)

Krátkodobé závazky (Current liabilities)

Dodavatelé, platy atd. (Accounts Payable, Salaries, etc.)

Celkem krátkodobé závazky (Total current liabilities)

Dlouhodobé závazky (Non-current liabilities)

Dlouhodobé dluhopisy, dlouhodobé půjčky, předjímané penzij. náklady aj.
(Long-term bonds, long-term loans, accrued pension cost, etc.)

Celkem dlouhodobé závazky (Total non-current liabilities)

Celkem závazky (Total liabilities)

Vlastní kapitál (Owners (Shareholders) Equity)

Základní kapitál v pari (kmenové akcie v nominálu, zákonná výše kapitálu aj.)
(Equity at par (common stock at par, legal capital))

Emisní ážio (Additional paid - in capital)

Kumulované výdělký (Retained earning)

Celkem vlastní kapitál (Total owners (shareholders) equity)

Celkem závazky a vlastní kapitál (Total liabilities and equity)

Příloha 8 Ukázková struktura výsledovky podle US GAAP (převzato z [1])

1. Zisk / ztráta z pokračující činnosti (Income from continuing operations)

1a. Tržby (Sales / revenues)

1b. Náklady prodaných výrobků / služeb / zboží (Cost of goods sold)

Hrubý zisk / ztráta (hrubá marže) (Gross profit) (Net sales less cost of goods sold)

1c. Provozní náklady (Operating expenses)

1c.1. Odbytové náklady (Selling expenses)

1c.2. Správní náklady (Administrative expenses)

Provozní zisk / ztráta (Operating income) (Gross profit less operating expenses)

1d. Přínosy a újmy (Gains and losses)

1e. Ostatní výnosy a náklady (Other revenues and expenses)

1f. Neobvyklé a málo časté operace (Unusual or infrequent items)

Zisk / ztráta z pokrač. činností před zdaněním EBT (Income from continuing operations before taxes EBT) (Operating income plus any other revenue items less any other expense items)

Daň ze zisku vztahující se k pokračujícím činnostem (Income tax expense related to continuing operations)

Čistý zisk z pokračujících činností po zdanění EAT (Net income from continuing operations - Earnings After Taxes = EAT)

2. Výsledky z ukončovaných / ukončených činností: (Results from discontinued operations)

2a. Zisk / ztráta z operací ukončovaného segmentu (snížený o daň) (Income / loss from operations of a discontinued segment (net of tax))

2b. Přínos / újma z odstranění ukončovaného segmentu (snížený o daň) (Gain / loss from disposal of discontinued segment (net of tax))

3. Mimořádné položky (Extraordinary items) (net of tax)

4. Kumulativní dopad změn v účetních pravidlech (Cumulative effect of change in accounting principles) (net of tax)

5. Čistý zisk / ztráta (za účetní období) (Net income)

6. Zisk na akcii (Earnings per share)

Další přílohy:

- Zadani_BP_GABRISKOVA_A09B0109P.docx
  - zadání bakalářské práce
- BP_GABRISKOVA_A09B0109P.docx
  - text bakalářské práce
- Firma B.xlsx
  - výkazy a zpracované poměrové ukazatelé pro firmu vedoucí výkazy podle ČÚS a IFRS
- Firma C.xlsx
  - výkazy a zpracované poměrové ukazatelé pro firmu vedoucí výkazy podle ČÚS a US GAAP
- Transformace.xlsx
  - porovnání výkazů ČÚS a US GAAP, ukázkové výkazy všech systémů a obsah jednotlivých položek poměrových ukazatelů v každém systému
- US GAAP_tabulky.xlsx
  - schéma položek a účtů ve výkazech mezi ČÚS a US GAAP

11 Použité zdroje a literatura

Literatura:

- [1] Kovanicová, Dana. Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům. 1. vydání. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-095-9.
- [2] Kovanicová, Dana. Kovanic, Pavel. Poklady skryté v účetnictví – díl 1., 6. aktualizované vydání, Praha: Polygon, 2001, ISBN 80-7273-047-9.
- [3] Kovanicová, Dana. Kovanic, Pavel. Poklady skryté v účetnictví – díl 2., 3. aktualizované vydání, Praha: Polygon, 1997, ISBN 80-85967-56-1.
- [4] Blaha, Zdeněk., Jindřichovská, Irena. Jak posoudit finanční zdraví firmy, 3. rozšířené vydání, Praha: Management Press, 2006, ISBN 80-7261-145-3.
- [5] Sedláček, Jaroslav. Účetní data v rukou manažera. Computer Press, Brno 1999, ISBN 80-7226-140-1.
- [6] Vysušil, Jiří. České a americké účetnictví: porovnání a převodní vztahy. 1. vydání Ostrava: Montanex, 1998. ISBN 80-85780-97-6.
- [7] Mládek, Robert. Světové účetnictví IFRS/US GAAP. 3.vyd.. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-519-2.
- [8] Grünwald, R., Holečková, J.: Finanční analýza a plánování podniku, 1. vydání, Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996, ISBN 80-7079-257-4.
- [9] Kralicek, P.: Základy finančního hospodaření, Praha: Linde Praha a.s., 1993, ISBN 80-85647-11-7.
- [10] Kovanicová, Dana. Finanční účetnictví v kontextu současného vývoje, 1. vydání, Praha: Polygon, 1997, ISBN 80-85967-51-0.
- [11] Synek, M.: Manažerská ekonomika, 3. přepracované a aktualizované vydání, Praha: Grada Publishing a.s., 2003, ISBN 80-247-0515-X.
- [12] Kislíngerová, E.: Oceňování podniku, 2. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2001, ISBN 80-7179-529-1.
- [13] Mařík, M. a kolektiv: Finanční analýza a plánování v obchodních podnicích, 2. vydání, Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996, ISBN 80-7079-487-9.
- [14] Valach, J. a kolektiv: Finanční řízení podniku, 2. aktualizované a rozšířené vydání, Praha: EKOPRESS s.r.o., 1999, ISBN 80-86119-21-1.
- [15] Macek, J., Kopek, R., Králová, J.: Ekonomická analýza podniku, 1. vydání, Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2006, ISBN 80-7043-446-5.
- [16] Růčková, P.: Finanční analýza, 1. vydání, Praha: Grada Publishing a.s., 2007,

- [17] Kislingerová, E., Hnilica, J.: Finanční analýza - krok za krokem, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2005, ISBN 80-7179-321-3.
- [18] Dvořáková, D.: Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS, 3. aktualizované a rozšířené vydání, Brno: Computer Press, a.s., 2011, ISBN 978-80-251-3652-2

Internetové zdroje:

- [19] Mládek, Robert. Světové účetnictví II. 2. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-349-1. Po registraci dostupný z:
http://gaap.cz/index.php?ln=1&tm=29&om=207&z_id=c_SU-2-Index_c
- [20] Internetová strana Ministerstva financí:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/dc2_legislativa.html
- [21] Internetová strana <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/>
- [22] Web věnovaný koncepčnímu rámci SFAC: <http://cpaclass.com/gaap/sfac/gaap-sfac-5.htm>
- [23] <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/ukazatele-likvidity>
- [24] Web věnovaný vyjádřením FASB:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_FASB_pronouncements#List_of_FASB_Interpretations
- [25] Internetová stránka obsahující informace o finanční analýze:
<http://www.kiv.zcu.cz/~novyp/>
- [26] Internetová stránka věnující se daňovému poradenství:
http://www.danarionline.cz/document/attach/uct2008-04-14_2.jpg
- [27] Internetová stránka komory auditorů ČR, kde se nachází české znění IFRS (překlad EU):
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2008R1126:20120609:CS:PDF>
- [28] <http://www.alfaucetni.cz/poradna/ucetni-zasady/>
- [29] <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/>
- [30] [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1814v1833-ktere-polozky-jsou-pri-prevodu-na-ias-ifrs-rizikove/?search_query=\\$issue=4I11](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1814v1833-ktere-polozky-jsou-pri-prevodu-na-ias-ifrs-rizikove/?search_query=$issue=4I11)

- [31] Lenková, P: Aplikace účetních principů US GAAP v českém účetním podnikatelském prostředí. Plzeň, 2011.
Dostupné z: http://www.kiv.zcu.cz/~novyp/fia/bc_lenkova.pdf. Bakalářská práce.
Západočeská univerzita. Vedoucí práce Doc. Ing. František Vávra, CSc.
- [32] http://gaap-cz.com/main_page/Cz/main/Extra/PwC-IAS-US-GAAP-CNA.pdf